

46.4 Ju
Thy 19

AMTETS
STØRSTE
specialmagasin
i tøj

Lorentzen

Telf. Thisted (07) 92 28 33

Thisted
Telf. (07) 92 24 33

JUL I THY

1974

44. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandlers Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S

JUL I THY 1974

44. ÅRGANG

Indholdsfortegnelse:

<i>Med Mylius-Erichsen ved J. P. Jacobsens grav</i>	3
<i>Med juletanker i sindet</i>	
Erindringer fra Thy ved Gerda Hegnet Bach, Karby	11
<i>På flugt for sandet</i>	
En fortælling af Mette Fastrup om sandflugtens katastrofe	13
<i>Jul for hundrede år siden</i>	
En skitse af Niels Hancke	21
<i>Mine køer og kalve</i>	
af Mette Fastrup	24
<i>Dramatik ved Nordentoft bro</i>	
Efterladt skildring ved C. Brunsgaard	28
<i>Med Wolle på auktion</i>	
ved C. B.	30
<i>Sprogvanskeligheder</i>	
ved C. B.	31
<i>At få noget ud af livet</i>	
sagt af Montaigne	31
<i>Kantarellen</i>	
ved Siska	32
<i>Fra det gamle album</i>	
Thyboers bidrag til Jul i Thy	33
<i>Året der gik</i>	
ved Jørgen Miltersen	49
<i>Annoncer</i>	62

Billeder og skriftlige bidrag til Jul i Thy bedes sendt til
Jørgen Miltersen, Thisted Dagblad

Forsidetegning af Carl Lundblad:
Skolestræde i Thisted med huset, hvor digteren J. P. Jacobsen fødtes

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

Med Mylius-Erichsen ved J. P. Jacobsens grav tretten år efter digterens død

Fire år før, den skrivende polarforsker L. Mylius-Erichsen i 1902 drog ud på sin første grønlandsekspedition, havde han været på en hjemlig og mindre farefyldt. Sammen med maleren og vennen N. V. Dorph drog han fra København til Thisted for at besøge J. P. Jacobsens grav. Tretten år tidligere var digteren sygnet hen. Han blev kun 38 år.

Den følsomme og af oplevelse varme skildring af rejsen og besøget bragtes som en af de første artikler i tidsskriftet »Vagten«, der februar 1899 så dagens lys med Mylius-Erichsen som ansvarlig redaktør. »Vagten« præsenterer sig på titelbladet som tidsskrift for litteratur, kunst, videnskab og politik, et fornemt værk med bidrag af folk, der blev navne, og af navne, som siden glemtes.

Mylius-Erichsens besøg i Thisted kan betragtes som udtryk for hovedstadens interesse og ærbødighed for J. P. Jacobsen, kun få år efter hans død. Man kan ikke lade være at drage en vis sammenligning mellem de to skrivende og beskrivende mænd. Ingen af dem blev gamle. Begge nåede meget. Den ene døde strådøden i den hjemlige sygeseng, men midt i sin litterære og menneskelige kamp, der vel egentlig ikke er stilnet af endnu. »Han døde

stående«, skriver Mylius-Erichsen om J. P. Jacobsen. Det samme kan siges om Mylius-Erichsen. På vej gennem polarvinteren for at kortlægge en del af Danmark, der for de fleste er forblevet fjerne stednavne, måtte han bukke under for naturens isnende kraft.

Mylius-Erichsen fødtes i Viborg 15. januar 1872. Nogen sikker dødsdato har han ikke kunnet få. Eftertiden må nøjes med et »cirka« – med tilføjelsen 25. november 1907. Han var ikke fyldt 36 år, da han frøs ihjel et sted ved den nordgrønlandske kyst på vej til sin anden ekspeditions overvintringssted i nærheden af Danmarkshavn.

J. P. Jacobsen og Mylius-Erichsen forenedes i stilistisk glæde og i evnen til at gøre tanker til poesi. Intet under, at Mylius-Erichsen var betaget af situationen, da han nærmede sig J. P. Jacobsens by – og hans grav:

– Der bor i den lille limfjordsby Løgstør en mand, som kan en underlig historie. Han er kongelig lods, manden. I sine unge dage fo'r han verden rundt og oplevede meget sælsomt. Men de ting har han nu fortalt sig træt på.

Den underlige historie, lodsens kan, er fra sidst i sommer. Det er to unge mænd, køben-

havnere, som er kommet med fejl damper fra Aalborg og ikke kan nå frem den dag, så langt de er til sinds. Så er de stået fra borde i Løgstør, det er en søndag lidt før middag, og nu går de om i byen og spørger, hvordan de dog skal række Thisted inden aften.

– Ja, det er sikkert, det er der ingen råd for. Men i morgen!

Nej, det hjalp dem ingenting. *Den* dag skulle det være. Så skynder de sig ned ad havnen til og taster lodsens an. Om han kunne sejle dem, spørger de.

– Når der bare var lidt mere vind, siger han.

– De skyer der, er der ingen vind i dem, spørger de.

– Ikke helt umuligt, og så er vi i Thisted på fire-fem timer. Men det er rigtignok, efter taksten så og så mange kroner!

– Ligemeget, de *ville* afsted! . . . Og så lagde lodsens ud med båden.

– Men det underlige ved historien, bemærker lodsens, når han fortæller den, det er ligegodt det, at de ville til Thisted, partout den dag, bare for at se en grav. . . Jeg lidede nok på, siger han, at det ikke var handelsrejsende. De så ikke ud til'et heller, men jeg havde dog egentlig tænkt mig, at det gjaldt om en mere vigtig forretning ovre i Thisted. . . De har nok været et par kunstmalere eller digtere og af den slags, eller en af hver. For andre *folk*, sådan *fornuftige* – vel? . . . Men sin betaling, den fik man. Og så kan det jo være en det samme. . . Alligevel, han må jo ha' været en *størrelse*, ham, Christen Jacobsens søn derovre. Han døde af tæring, ikke! . . .

Den vind, der havde givet lods båden så tålelig fart gennem Løgstør bredning, løjede af, just som Feggesund lå bag os, og brinkerne på Mors og det bredt skrånende Thyland stak i løb ud mod hinanden. De høje banker gav læ, og smult blev vandet inde i bredningen.

Der er septembersol og søndagsfred over fjord og strand, en vid, lydhør stilhed, ingen

folk på stubmarker eller i rørskår. Ingen sejlere nogen kanter fra. Det er alt det, vi vinder kendetligt frem. Langt er der ikke til næsset forude. Er vi først der henne, kan vi se Thisted, trøster lodsens. Men vejen får ingen ende, synes vi. Og dog er det dejligt at sejle sådan.

Et jordslået topsejl bliver pludselig observeret. Det bevæger sig langsomt over den fremspringende brink, der danner næsset, og nogen tid efter kommer et tomastet fartøj til syne. Det glider frem i dovne kryds, ingen kølvand er der, og vimplen rører sig ikke.

– Der har vi konsulen hans fartøj, siger lodsens.

– Hvilken konsul, spørger jeg.

– Ham, svigersønnen til gamle Christen Jacobsen, eller grosserer Jacobsen, som de kaldte ham.

Min rejsefælle, maleren, sidder i kahytshullet agter. Fra min plads forude ved fokkemasten kan jeg iagttage hans ansigt, og jeg føler, at vore tanker er samme sted henne.

Vi ser for os fjorden her, en lun sommeraften. Det er hjemme i Niels Lyhnes by – Fjordby som J. P. Jacobsen kaldte den – og Erik og Fennimore ror tilbage fra konsulens nyankomne skonnert »Berendt Claudis Minde«, som ligger på reden. Niels er i en anden båd. Der er grå skumring over fjorden, en gripende tysthed. Erik og Fennimore glemmer rent sangen, de lovede, så betagne er de.

Et af husene nærmest havnen var hotel. Som solen randt ned, sad vi der i vore værelser for åbent vindu og så ud over J. P. Jacobsens by og fjord. Morslandet drog en dejlig linie af stejle lerskrænter skiftende med stort rundede lyngbakker tværs over bredningen og lukkede brat af for verden bagved.

Man måtte drømme sig det øvrige til: Fjordens bugtede løb og Livø og Fuur og det åbne hav, som var vejen til de store byer og det stærke liv. Himlen havde alle de skarpe farver i grønlig-gult og lilla-rødtligt, som kommer frem sådan en renluftes aften mellem

sommer og efterår. Der var så stille i den kønne lille by, ingen lyd af vogne, næsten ingen som gik i gaderne, bare af og til et par unge piger, som arm i arm hastede deres mørkningstur ud på havnemolen. Yderst ude stod de stille lidt og så vidt hen for sig og talte ikke. Men når de fulgtes tilbage, gik de langsommere og havde da ofte et og andet vigtigt at betro hinanden, inden de slap molen. Når det var overstået og gaden nået, skød de fart igen, forbi Toldeboden og de tre store huse, der lå alene og i lige linje bag det inderste stykke bolværk.

Huset, som lå fjernest og var det største af de tre, havde to stive etager af grågule sten, havde dør og port og ved siden af porten en høj gavl med store luger hele vejen op og et hejseværk øverst under gavlspidsen. Man sagde os, at denne gamle købmandsgård var J. P. Jacobsens hjem. Vi kunne en tid ikke få vore øjne fra den gård og den lille forkomne have med lysthuset, som lå for sig selv ned mod havnen, skilt fra gården ved den mellem-løbende gade. Her var digteren født og vokset op, her havde han tilbragt sine sommerferier – den lille have var måske Fennimores »strandhave«. Han havde skrevet Niels Lyhne her. Og her var det, han døde den vanskelige død – døde den stående!

Men de unge piger gik det hus forbi som forbi ethvert andet.

Der var en besynderlig højtidelighed i dette: at sidde i J. P. Jacobsens by, lige overfor hans hjem, og i stille inderlighed yde ham den tak, man havde skyldt ham så længe. Ikke tak for en bog eller to, som havde grebet os og var bleven os kær fremfor andre. Meget mere end det! For *denne* digter var det, som engang, da vi var helt unge, havde fået os til at slå vore øjne undrende op for den sære ting, som er livet. Det var ham, der havde vist os vej til vore egne skælvende sjæle. Derfor var jorden, vi betrådte, hellig. Og i vore hjerter var der andagt.

Og senere, da vi sad til bords nede i spise-

salen, ene to, da var den samme fine stemning over os, og ordene kom lavmælte og få i følge, og tilsidst tog vi vore glas og hævede dem, tavst og højtidsfuldt og drak ærbødigt som af en indviet kalk.

Eller siden efter, da vi var en tur gennem byen og kom forbi digterens hjem og hen langs den kirkegårdsmur, bag hvilken han ligger – der var en dyb og ydmyg stilhed i os, som var vi dragne langsvejs fra og gik vort livs første pilgrimsgang. Og endelig, da vi nåede hjem og fra vinduet så by og fjord ligge hvide og gravstille i et sølvsmørglende måneskin, var det så ikke, som leved vi om igen al den lykkelige og længselshede tid, da vi elsked med Niels Lyhne og Mogens og Marie Grubbe og sukked og savned med dem alle.

Så var det formiddagen derefter, at min rejsefælle, maleren, og jeg stod ved J. P. Jacobsens grav. På hotellet havde vi spurgt en karl, i hvilket kvarter vi skulle søge graven. Karlen løb til kelneren, og kelneren forhørte sig hos overkelneren, og længe snakkede de frem og tilbage, om graven lå i kvarteret ved kirken eller måske længere borte. Omsider blev der da nogenlunde enighed: Det måtte være ved kirken.

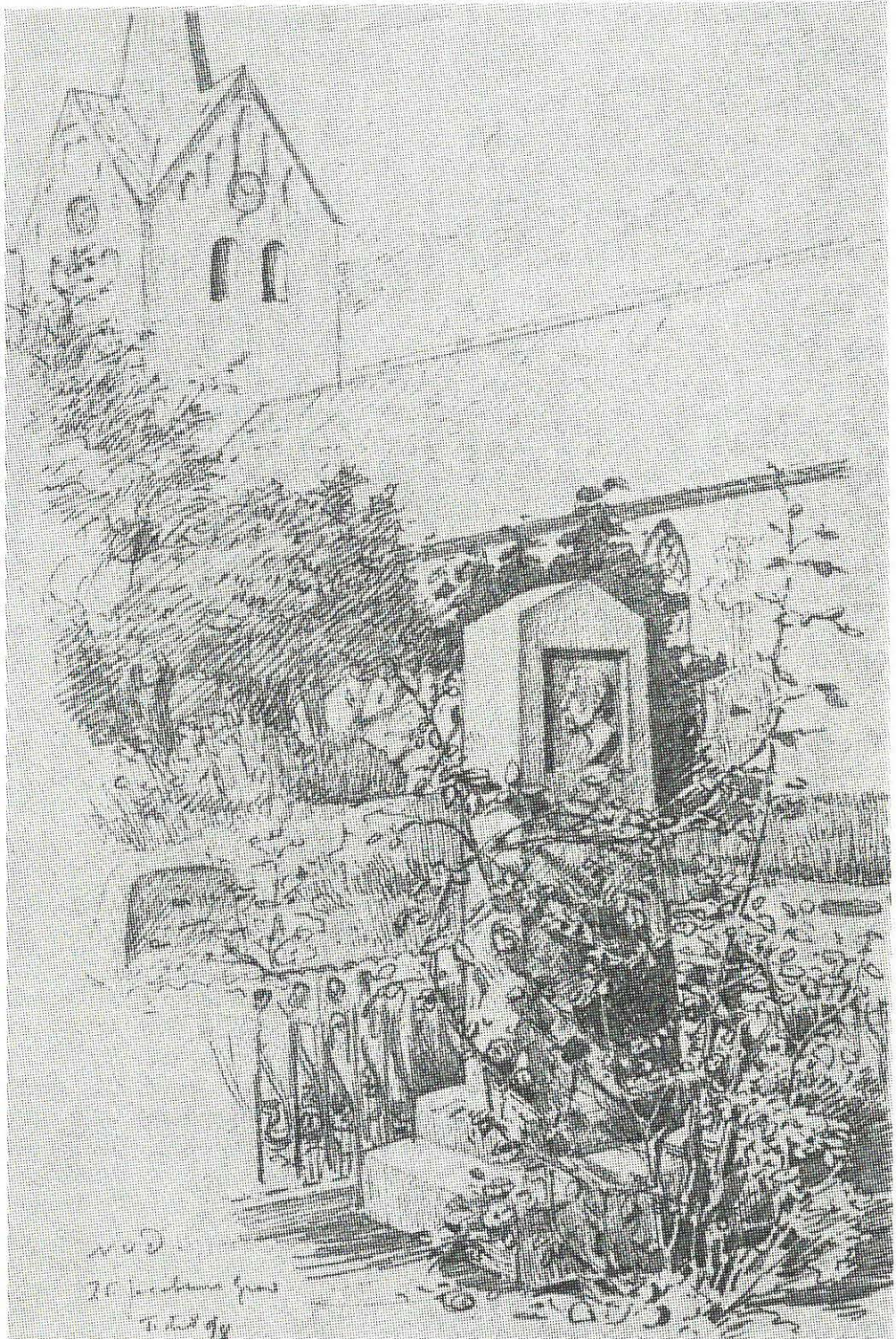
– Kom der da aldrig nogen og ville se graven, spurgte vi.

– Nej, svarede kelneren, ikke det, han vidste af. Men han var ellers ny der i byen, han var helt ovre fra Aalborg.

– Jo-o, råbte overkelneren fra køkkenet, vist gør der så, skuespillere og sådan nogen omrejsende, når vi en enkelt gang har dem boende, de spør' om graven. Og hvor der bor en gartner spør' de også om. De spenderer såmænd dyre blomster, hele rosenbuketter på hans grav deroppe – og så kan det hænde, de rejser fra hotelregningen.

Nu stod vi ved graven. Det havde været så ligetil at finde den, blot den korte vej fra lågen op til kirken og så ad en sti lidt til en side.

Vi havde vel tænkt os hver for sig, at vore

J. P. Jacobsens grav tegnet i 1898 af N. V. Dorph.

hjerter ville banke i en egen smertelig lykke, når vi betrådte den plet jord, der var digterens hvilested. Vi ville vel blotte hovedet og bøje os og se ned for os, længe, dybt grebne.

Men da vi pludselig stod der, så stivnede alt det i os, som blødt bevæget skulle holdt andagt. Graven var stænget inde bag et koldt og skræmmende jerngitter af kluntet støbte epheblade, højt og hæsligt sortmalet vigtede det sig i massiv kostbarhed, og indenfor var der rejst et tarveligt stenhuggermonument med en påtrængende slet portrætmedaillon af digteren. Dette åndløse udtryk, disse uskønne linjer, dette stikkende blik og hårets stive fald, så ynkelig det var gjort – sådan har digteren aldrig set ud!

Talentløs og uden pietet har den sølle navnløse fuser været, der dristede sig til at sætte dette forvrængede, formastelige billede på J. P. Jacobsens grav.

Og hvor var så de nænsomme hænder, der skulle hæge og hygge om denne grav som om en helligdom? Roser var der plantet, en kraftigstammet gul rose, hvis grene slyngede sig op om stenen, og små rosentræer med bleg-røde og fløjelssorte blomster, men inde mellem stammerne og over den hele grav bredte græs og fandens mælkebøtter og alskens ukrudt sig i sund og uforstyrret grøde.

– Digterens mor ligger i disse dage for døden hjemme i den gamle gård ved havnen, fortalte man os siden.

– Og derfor er graven forsømt! Men broderen og søsteren da? Og de unge kvinder i Thisted – hvorfor går de unge kvinder ikke daglig til graven, to og to som de har tid, og luger ukrudtet bort og smykker jorden med friske blomster?

– Gør da hovedstadens kvinder sådan ved – lad os sige Oehlenschläger og Chr. Winthers grave, svarer man os.

– Nej, visselig ikke – og det tjener dem ikke til ære. Men man har så mange andre digtergrave i hovedstaden, og folk derovre har travlt med så mange ting. Men Thisted er en

lille, stille by og har kun denne ene grav – denne ene digter! Og han er vor egen tids, vor ungdoms egen digter mere end andre. Netop til denne grav burde ungdommen valfarte.

Der stirrer gul og kølig efterårssol på graven, hvis grimhed bliver end mere grell. Man bliver ilde tilmode af at stå og se på den og læse de nøgternt stive latinske bogstaver under medaillon:

Digteren

Jens Peter Jacobsen

Født i Thisted 7. April 1847

Død sammesteds 30. April 1885

Til venstre står en sten af samme skønhedsforladte håndværksmæssige form. Det er faderens grav: Grosserer Christen Jacobsen – står der – født i Ræhr 6. august 1813, død i Thisted 3. Juli 1897. Og til højre fortæller et lille kors af marmor, at her hviler Anna Theodora Jacobsen. Det er digterens yngste søster, der døde allerede som lille pige.

Også faderen hviler under korsets tegn. Men på J. P. Jacobsens monument er der intet kors. Han døde døden stående.

Min rejsefælle tager sin skitsebog frem og giver sig til at tegne graven. Jeg går en tur imens, ud af kirkegården, gennem nogle smalle gader, ind i et gammelt lystanlæg og ud på en villavej. Der ligger et gartneri lige for. Jeg går derind og træffer ved drivhuset en mand, som jeg beder om nogle roser.

– Nattefrosten har allerede været slem ved dem, beklager han, idet han går rundt mellem bedene og søger de smukkeste.

– Nu er der for en tre kroners penge. Er det til en buket, spørger han.

– Til en grav.

Han betragter mig nøje et hastigt nu og siger så: Med forlov – det er vel ikke til Jacobsens grav?

– Jo!

– Nej se, er 'et virkelig! Ja, så slår jeg den ene krone af, ikke tale om. . . Åh, den nattefrost også! Men lad mig se, jeg har vist et par kønne roser i drivhuset.

Og han går bort et øjeblik og kommer tilbage med tre store, fuldtudsprungne gule roser.

– Vær så god og tag også dem, i samme betaling. Med forlov – hvem er De ellers?

Jeg siger ham, at vi er to, som er rejste hertil for at se J. P. Jacobsens grav og hjem og tegne derfra og skrive. Om han har lyst at hilse på min rejsefælle, ovre ved graven.

– Jo tak! Men han måtte da først gøre sig lidt i stand. . . Han havde ellers kendt J. P. Jacobsen rigtig godt, været en slags ven af ham, ja ikke sådan andet, end at de begge to holdt så meget af blomster og gik og snakkede sammen om de ting, i de senere år især. Vi var jævnaldrende, og Jacobsen kom tidt herover i gartneriet og botaniserede. Han forærede mig en gang den botaniske afhandling, han havde fået guldmedaille for. Som han dog forstod sig på blomster, så omhyggelig overfor dem og kærlig. Han kunne stå og snakke med dem, som om de var væsener, der forstod ham, stryge dem så blødt, når de var syge, og sige: Så-så, lille bæst, hvad fejler du, hvorfor hænger du med næbet, er det i hjertekimene, du har det! . . . Jeg husker så meget smukt og morsomt om ham. Han talte aldrig meget ad gangen, altid i små sætninger, der ofte havde et selvironisk anstrøg. Når vi havde passieret for længe, kunne han sige: Nu skal jeg skam hjem og arbejde på min udødelighed! Han gik meget foroverbøjet, mere og mere med årene, som brystet blev ringere. . . Jeg er alligevel marskallen blandt danske digtere – sagde han en dag – se bare, hvor jeg er *rank*. . . Om egnens venstrebønder sagde han en gang: Det er jo mine meningsfæller – de er bare af en anden mening!

Hjemme hos Jacobsen selv kom jeg af og til. Mest med blomster, da han blev stadig liggende. De skulle ha' set, hvor han og moderen

kunne ordne blomster, så varsomt og forstående tog de på dem og prøvede farverne sammen og stillede dem om og om. . . Sidst jeg så ham, var en ugestid før han døde. Jeg havde et par pæne blomster med. Han var frygtelig udtæret, kunne ingenting nyde, han mente selv at han holdt livet oppe alene ved blomsterduft – og så nikkede han taknemmeligt. Nå, vi snakker. Farvel så længe. Om lidt skal jeg komme over til graven.

Jeg gik. Lidt efter, da maleren og jeg stod ved graven og talte om denne mand, jeg havde truffet, og som i sine bekendt fortalte småtræk fra J. P. Jacobsens liv havde givet mig et fint og levende billede af digteren, netop da kom maden over til os. Han havde en dejlig terose med, som han lod falde ned på graven ved siden af vore roser.

Jeg præsenterede. Vi talte videre om Jacobsen.

– Ja, sagde gartneren, han kunne såmænd ha' levet den dag i dag, om han havde været forsigtig, men ude i Vildmosen hentede han sin sygdom. Han gik dage om og botaniserede, var våd langt op og blev forkølet og tog sig slet ikke i vare. Lidt disposition til tæring var der nok også i familien. Faderen, som oprindeligt var skipper, måtte forlade sønen, fordi hans bryst ikke var godt. Så blev han reder og kulkhandler, en velstående mand. Men en hård negl! Bondefødt var han. Strenge træk, og streng, især overfor Jens Peter. Det har digteren selv fortalt mig, hvorledes faderen revsede ham, når karakterbogen ikke var præsenteret nok – Jens Peter gik jo og drømte og digtede allerede som skoledreng – og hvorledes han blev jaget i seng og ikke fik mad, når der ellers var det mindste i vejen. En hædersmand var gamle Jacobsen jo alligevel, men han lærte vist aldrig at forstå, hvad sønnen var værd. Moderen forstod ham bedre. Og Jens Peter holdt da også af sin mor, rørende kønt.

– Hvordan tog egentlig folk her i Thisted på J. P. Jacobsen, de sidste år, i begyndelsen

af firserne, da han stadig opholdt sig hjemme, spurgte jeg.

– Ja, de så skam op til ham, nogen af dem da. Andre var godt gale på ham, han gik jo ikke i kirke og sådan noget. Og så var der jo også lidt sært ved ham, syntes folk. Han havde en flad sømandshue på hovedet, med bånd ned i nakken, og så gik han med små, trippende skridt bøjet forover, sådan – og gartneren tog et par trin hen over gruset – han så ikke til nogen side. Kun når folk hilste på ham, de yngre mest, så vendte han hastigt ansigtet mod dem og snappede febrilsk huen af og hilste, meget dybt og taknemmeligt, og skyndte sig videre.

– Men nu, hvordan opfatter hans byesbørn ham nu?

– Åh, de tænker vel ikke sådan videre på ham mer'. Thisted er jo en by, der blomstrer frem, godt opland, flink handel. Hans bøger bliver vist solgt rigtig godt. Man træffer dem rundt omkring. Men der tales ikke meget om ham. Ja, nu i sommer, da bankdirektør Westergaard ved udstillingsmiddagen nægtede at modtage professor Krohns skål for Thisted som J. P. Jacobsens by, da blev folk skam vrede. For de fleste forstår alligevel, at Jacobsen er en ære for byen. Men de ældste folk kan jo ikke glemme, at han skrev fritænkernes bøger. Bankdirektøren er en gammel mand, rigtig brav forresten, men noget hellig. Hans hus ligger derhenne, klods op ad kirkegården, han kan sidde hjemme og se graven, og der er jo ikke noget kors på stenen, og af og til kommer der også nogen fremmede og standser der længe og bøjer sig og lægger blomster på fritænkernes grav. . .

Op ad formiddagen aflagde vi besøg i J. P. Jacobsens hjem. Broderen, avlsbruger William Jacobsen, tog imod os. Han bor i stueetagen til højre. Han er en høj, duknakket mand, med gråsprængt blondt fuldskæg, et par ganske lyseblå, lidt tætte øjne og en træg, noget ligeegyldig måde at tale på. Vi sagde, hvem vi var, og at efterretningen om gamle fru Jacob-

sens nærforestående død og ejendommens salg havde drevet os til Thisted i håb om at få digterens værelser tegnet, inden møblerne blev flyttet bort.

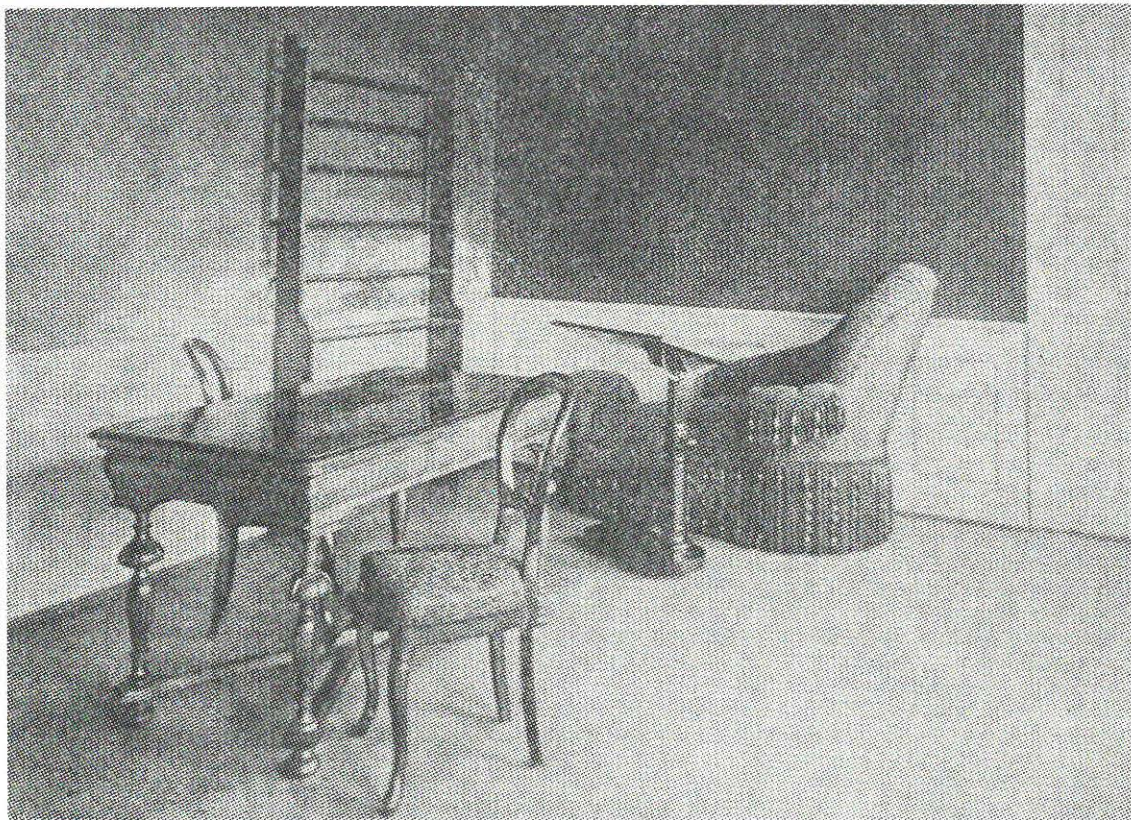
Han sagde os, at vi kom for sent. Det meste af møblementet var allerede borte. Det havde stået urørt siden digterens død, men nu havde svogeren, konsul Andersen, købt ejendommen, og værelset var blevet omtrent ryddet.

Han fulgte os tværs over den store forgang og lukkede en dør op straks til venstre. Det var hans afdøde broders værelse, til at læse og skrive i, sagde han.

Vi standsede lige indenfor tærskelen. Denne rummelige, lidt lave to fags stue med det gulfarvede træpanel og væggenes falmede og fugtigskjoldede røde oljemaling – den stemmede for åndedrættet og gjorde hjerteslaget hastende. Her havde J. P. Jacobsen tænkt og digtet, her var hans værker blevne til, her havde han en decembemat for snart tyve år siden skrevet om Niels Lyhnes sjælekamp før den vanskelige død. Her var digteren selv udåndet.

Men som denne stue var vanrøgtet! Liggestolen stod der endnu og læsepulten, som digteren til støtte skød ind over sit leje, dertil et bord og et par stole, endelig en reol, på hvis nederste hylder var slængt i skrigende uorden en del bøger, de første udgaver af Marie Grubbe og Niels Lyhne, bøger med beundrede fælles dedikation, fotografi-albums med interessante ungdoms-portrætter af vennerne Georg og Edvard Brandes, Vilh. Møller, Sophus Schandorph, Otto Borchsenius, Alex. Kieland, af familien og af ukendte unge kvinder.

Der var faret ilde med denne stue og dens minder. Havde Jacobsens venner blot i tide fået fredet om minderne, fået familien gjort forståelig, hvad pligt og pietet bød – nu er alt spredt og splittet. Og det eneste, man endnu kan gøre, er at frelse fra ødelæggelse den svenske maler professor Josephsons store billede af J. P. Jacobsen. Vi så maleriet hænge i et gadeværelse på første sal ved siden af

J. P. Jacobsens stue i faderens købmandsgård 13 år efter digterens død. De fleste af møblerne står nu i mindestuen på Thisted Museum.

det, hvori J. P. Jacobsens 83-årige moder lå bevidstløs og droges med døden. Digteren støtter hovedet mod den ene hånd og sidder bøjet fremover, med et sjælfult udtryk i det fine, magre ansigt. Broder siger, at digteren selv holdt af dette billede mere end af noget andet portræt. Det er malet i Rom 1879. Men dårlig bevaret er det, fugt og sol har taget på det, farverne er sprukne og blegnede. Skal det reddes, må der handles hurtigt. Frederiksborg museum bør eje det!

Og så bør endnu en ting gøres: Al den ungdom i Danmark, som i sit hjerte holder en hellig ild brændende for J. P. Jacobsen, burde samle sig, nu, om at rejse den store digter et værdigt minde på hans grav.

— — —

Professor Josephsons maleri nåede ikke til

Frederiksborg-museet. Det befinder sig kun få hundrede meter fra stedet, hvor Mylius-Erichsen og hans ven så det, nemlig på Thisted museum, restaureret og i udmærket stand.

Graven ligger uforandret bag sit skræmmende jerngitter. Omgivelserne er ændret en smule ved sommerens planering af kirkegården, træer og grave er blevet færre, men man savner stadig det ungdommens »værdige minde«, Mylius-Erichsen efterlyser. Dog har digteren fået sin mindestue på museet. »Hans« vinduer vender ud mod kirkegården, så en vis samklang er bevaret i den by, der værdsætter ham mere nu, end da han stadig trippede om i dens gader.

Det er ikke ofte, der er friske blomster på J. P. Jacobsens grav. Men det hænder.

M. F.

Med juletanker i sindet

Af Gerda Hegnet Bach, Karby

Når efteråret sætter ind med lunhed i stuen og begyndende juletanker i sindet, falder jeg år for år for den samme fristelse, nemlig at rydde op og rode i bogskab eller boghylder. Det er herligt at flytte om på gamle og nye bøger, sortere store og små tidsskrifter eller dukke ned i guldene ting.

Pludselig står jeg med et program i hånden: »Kirkefest i Vestervig Kirke onsdag den 17. juni 1959«. Indeni læser jeg: »Til Hassing, Refs, Morsø og Hundborg-Hillerslev provstier. Kirkefest for menighedsrådsmedlemmer og præster med ægtefæller«.

Selv om en del er glemt i de forløbne år, husker jeg dog, hvor højtideligt det var med de mange kirkens folk i ornat. Og så var der en særegen stemning i det store, smukke kirkerum såvel under biskoppens festgudstjeneste som senere under kirkekoncerten. Jeg tror nok, de fleste af os dvælede lidt ved Liden Kirstens grav og mindedes den gribende tragedie, som sagnet fortæller om.

☆

Da der er en vis orden i mine papirdynger, finder jeg mere fra Thyland, nemlig et avisudklip, der fortæller både negative og positive ting. Således læser jeg: »J. P. Jacobsens Have er beskåret, idet stakittet og nogle træer er

fjernet. Dog er græsplænen med mindestenen bevaret. Ligeledes lysthuset, hvor digteren ofte sad og arbejdede«.

Tankerne vandrer videre i samme bane, og jeg husker, at den gang, jeg vikarierede i en gammel skole med tilhørende have, mente vi, at netop et sådant sted kunne J. P. Jacobsen være blevet inspireret til at skrive sine fine, poetiske novelle »Mogens«, hvor ordene er så forunderligt prentede, at man simpelt hen oplever regnvejret.

☆

Jeg får fat i »Jul i Thy« og standser op ved et billede af præsteordinationen i Thisted Kirke 1933. Provst Dahl, Hurup, er med på billedet. Han var en af min fars gode venner.

Min far, Karl Andreas Knudsen, blev præst i Karby på Mors i 1901. Den gamle præstegård var opført omkring 1802, mens provst Obel var præst i Karby. Præstegården i Karby var mit hjem til 1915, da sorgen ramte os. Et dødbringende lyn sendte min far og min tolvårige bror ind i evigheden.

På det tidspunkt var H. T. E. Dahl præst i Sennels. Den medfølelse, han og hans frue viste, gjorde et stærkt indtryk på mit følsomme barnesind.

Men heldigvis smuldrer disse sørgelige min-

der væk i årenes løb, og jeg læser julestemt videre. Jeg mindes min fars besøg engang hos Dahls i Sennels. Far ville benytte lejligheden til at hilse på vor unge piges forældre. Far mødte en dreng og spurgte: »Kan du sige mig, hvor Niels Klim bor?«

Svaret kom omgående: »Han bor ved siden af Morten Remmer.«

Men hvor bor Morten Remmer?

Drengen kiggede forarget på min far og drævede:

»Han bor selvfølgelig ved siden af Niels Klim!«

I 1924 blev vor uforglemmelige præstegård dømt til undergang, da man mente, det blev for dyrt at restaurere den – en bestemmelse, der fik hele min verden til at gå under, selv om vi ikke boede der længere.

Senere giftede jeg mig med tømrermesteren, der forestod nedrivningen af den gamle præstegård og opførelsen af den nye, men det er en anden historie.

Adskillige gange om året kører jeg gennem Thy, og når jeg på afstand ser Vildsundbroens flotte lyse buer, hænder det, at en bestemt erindring dukker op. En af vore småpiger spurgte i sin tid ængsteligt, om hun ikke nok selv måtte klatre over broen.

Det viste sig, at hun troede, vi skulle køre oven på buerne! Da vi kom så nær, at vi kunne se den fine, brede vej over broen, forsvandt ængstelsen.

Efter at vi har fået broen som forbindelse mellem Thy og Mors, er det ingen sag at køre til Thisted. Der er en egen stemning over at slentre gennem Strøget i Thisted, der nu er blevet gågade. Det gjorde en veninde og jeg engang, da vi skulle til et møde og var kommet i god tid for at finde en parkeringsplads. Men netop den aften var himlen usædvanlig

skøn med lysende stjerner på mørkeblåt fløjl. Kun vesthimlen var farvet svag rosa med en gylden bræmme.

Dette fik mig til at handle impulsivt, og jeg udbrød: »Gider du virkelig gå til møde i en sal med tætpakkede mennesker og for nedrullede gardiner? Skal vi ikke hellere kigge på stjerner og butiksvinduer?«

Efter lidt diskussion enedes vi om det sidste, og vi havde det simpelt hen vidunderligt. Vi sluttede aftenen med kaffe på det konditori, hvor jeg for et par år siden havde oplevet et rigtig juleeventyr. Der var ganske vist hverken nisser eller småtrolde med, men derimod et ungt par, som hånd i hånd trådte søgende ind. Måske var det meget koldt uden for. I hvert fald knugede de hinandens hænder, idet de så sig omkring efter et ledigt bord. Det fandt de lige over for mit.

Det var nogle dage før jul. Uden for dansede snefnuggene, men inden i lokalet var der hyggeligt med julebuketter, dæmpet lys og svag radiomusik. Alt i alt en passende scene for en lille julesketch, som jeg blev tilskuer til.

Den unge pige var yndig, og hendes partner så godt ud. Hvordan de i det hele taget fik drukket deres kaffe, forstår jeg ikke. De skulle bestemt bide af den samme kage samtidig og drikke af den samme kop. Af og til så de sig generte omkring. Ingen måtte opdage deres forelskelse. Mig regnede de overhovedet ikke med, da jeg sad fordybet i en avis.

Hidtil havde de snakket halvhøjt med ægte thybo-dialekt, men så begyndte den unge mand pludselig at hviske til sin kønne kæreste – antagelig gyldne løfter – gyldne som de to forlovelsesringe, han tog op af et lækkert etui.

Ganske stille vekslede de ringe halvvejs under bordet og så hinanden dybt i øjnene. Dernæst kiggede han forelsket på hendes fristende, røde læber. Men de hviskede til ham: »Vent, lad os hellere gå.«

De gik hånd i hånd ud gennem svingdøren. Til tonerne af »Der er noget i luften« ...

På flugt for sandet

*En fortælling fra sandflugtens tid i Thy
af Mette Fastrup*

Stille Bedste er i gang med sit morgenarbejde. Hun fejer med fjervingen borde, bænke og senge fri for det lag flyvesand, der i nattens løb har lagt sig indendørs i det lille thylandske boelsted. Sønnen Søren har med skovlen fjernet den sanddrive, der gjorde det vanskeligt at åbne den lave dør. Gulvet kan vente til senere. Engang var det fint at strø sand på det sprukne lergulv. Nu kommer sandet af sig selv.

Sandflugten var så småt sat ind allerede for flere år siden. Denne forårsdag er den værre end nogen sinde. Ved davren bliver der for første gang talt højt om, at det vist ikke bliver ved at gå. Man havde hørt, at havet havde taget hele sogne, men at sandet nu også skulle være en livstruende fjende, det ville man ikke tro før denne dag.

Ved aftenstid stilner stormen af, og Søren begynder at snakke om at så i morgen. Dyrene skulle også ud. Søren og hans kone snakker, datteren Kristine og hendes lillebror, efternøleren, bliver sendt ud i stalden for at feje sand ud.

Sådan var morgenstemningen i et lille krumt sted her vesterude den dag for henved tre hundrede år siden. Hvad der blev tilbage af byg-

ningerne, ligger jævnet ud under en af de højeste klitter i landskabet. Den er smuk, den klit, dækket som den nu er af den beskyttende lyng.

☆

Der blev pløjet og sået, men inden kornet var et par tommer højt, kom næste periode med blæst, og sandet lagde sig som et lysegråt tæppe over det grønne. Køerne græssede med sand i pelsen, men kun på de steder, hvor buske og træer havde skabt lidt læ for sandflugten. Grunden var lagt til klitternes formationer. Hver gang, en vind rørte sig, byggedes der videre på det, der skulle blive en hel egns katastrofe. Folk lærte at leve med sand mellem tænderne.

Allerede før midsommer talte man om at flytte. De fleste naboer var forlængst rykket længere ind i landet. Hvor de blev af, havde man ikke rigtig rede på. Der kom sjældent folk herud. Men man vidste, at naboens Keld havde besluttet at søge helt ned i Midtjylland til den egn, pesten havde gjort til et herreløst vildnis, hvor dyrkede marker sprang i lyng, træerne bredte sig, og dyrene gik omkring som vilde skabninger, der måtte sørge for sig selv.

Keld havde man ikke hørt fra. Godt, at hans forældre ikke kom til at opleve dette. De døde begge sidste efterår. Keld var nok også gået til undervejs. Pesten var måske ikke ude af landet endnu.

Ved den bemærkning tabte Kristine mælkeskålen, hun stod med i hænderne. Katten sprang til og fik travlt mellem de sorte skår og den hvide mælk. Heller ikke den kendte til overflod denne sommer.

Skulle man flytte, eller skulle man se tiden an? Spørgsmålet blev vendt og drejet, taget frem dag efter dag. Endelig sagde Søren, at tiden kunne man se an så længe, at man gik til ved det. Man var pisket til at tage afsted.

Stille Bedste, der ellers aldrig lod sin røst høre, sagde med en fasthed, der fik den øvrige familie til at løfte hovederne, at hun ikke skulle flytte. Det blev vel bedre, bare man ventede. . . Hun ville i hvert fald ikke herfra før til foråret.

Så vendte Bedste tilbage til den stilhed, man havde lært at tage til efterretning. Det var en begivenhed, at hun havde talt.

Det blev en mærkelig sommer. Søren måtte straks efter Sankt Hans trække en milsvej ind i landet for at sælge de to af sine tre køer. Den tredje fik lov at blive. Den skulle slagtes et par dage før, familien skulle rejse. Bedste skulle have føde til vinteren. Kristine også. Hun havde en aften stillet sig midt på gulvet og sagt, at hun blev hos Bedste. Så kunne de jo komme og hente dem engang. De skulle nok klare sig, Bedste og hun. Så længe brønden var fri, og de ellers havde lidt at tære på.

Det indstillede man sig på. De to kvinder, den gamle og den unge, skulle blive tilbage. Det forenklede også transporten. Tid var der nok af til at planlægge afrejsen. Selv om solen stod højt på himlen, var det sjældent til at være ude. Sandet piskede og puslede. Intet kunne man bestille, og tålmodigheden blev slidt af lediggang, bekymring for fremtiden

og indstængt frygt for, hvordan Stille Bedste og Kristine skulle klare sig.

– Vi skal nok klare os, sagde Kristine for dem begge. Vi venter på jer.

Skumringsmørkt var det sommerdagen igenem i den lavloftede stue med de små vinduer. Bedre blev det ikke med belysningen, eftersom sandet lagde sig i skrånende driver op foran ruderne. Her sad man så og gennemgik indbo, husgeråd, værktøj, redskaber stykke for stykke for at blive klar over, hvad man absolut ikke kunne undvære i det fremmede.

Men hvordan kunne man vide, hvad man fik brug for? Hvilke krav fremtiden ville stille til mennesker og ting? Det var begrænset, hvad de to heste kunne trække på den flade vogn efter en sommer næsten uden føde. Og det var begrænset, hvor langt Søren, hans kone og deres halvvoxne dreng kunne gå hver dag. Øgene skulle have tid til at græsse langs vejen. Der var langt fra Thy til Midtjylland, vidste man. Det ville tage lang, lang tid at nå frem. Og man anede ikke, hvad man nåede frem til. Om man nåede frem.

Ved den tid, da man plejede at tage fat på høsten, stod vognen pakket. Sådant fik den lov at stå uge efter uge. Den endelige bestemmelse om afrejsedagen var streng at tage. Man spejdede mod vindretningen for der ude i horisonten mod vest at hente vejrforandring. Man målte sanddriverne ved hushjørnerne, og man arbejdede sig med de bare hænder ned til mulden, hvor afgrøderne lå gule og døde som en skæbnesvanger skillelinie mellem den frugtbar mark og sandets golve dække.

Søren gik næsten daglig vognen efter, ruskede lidt i rebene, skrabadet sand af og kom af og til med en lille ting mere, der skulle med. Da efterårsstormene satte ind, bekræftede de yderligere, at beslutningen om afrejse måtte være uigenkaldelig. Siden den dag, Bedste talte, havde man ikke spurgt hende, om hun virkelig ville lades tilbage en vinter

over sammen med Kristine. Man anså hendes få ord for at være lov. At hun kun talte, når det virkelig var påkrævet og ellers levede indelukket i sig selv, måtte hænge sammen med det, der af andre blev betegnet som Bedstes fejltrin, noget som lå mere end et halvt hundrede år tilbage, og som havde en vis forbindelse med den kendsgerning, at Søren og Kristine havde en hud, der var brun og fremmedartet. Så helt forskellige fra den øvrige familie, der var lyse og fregnede alle som én.

Bedstes fejltrin havde gjort hende stille, næsten stum, sagde man. Det måtte være skammen, hun døjede med. Men børn fik hun da flere af efter den tid. Kresten lod sig ikke mærke med noget. Måske var han lidt unødigt streng mod Søren, men det blev alligevel ham, der fik stedet, da den ældste tog til søs. De to piger nåede ikke at blive voksne. Kresten gik væk kort tid efter dem. Nu lå de alle tre under klitterne henne ved kirken.

Bedste sagde ikke stort den gang heller, men hun blev ved med at have et mildt glimt i sine kloge øjne, hver gang hun så på Søren, og fra Kristine var lille pige, var der et stilende sammenhold mellem de to. Derfor undrede det ingen, at Kristine ville blive hos Bedste. Ingen tænkte på at snakke yderligere med Kristine, efter at også hun havde talt.

Længe, længe havde man ventet på et omslag i naturens temperament, på et eller andet, der kunne standse sandets vandring ind i landet. Nu ventede man bare på en stille dag, så man kunne få koen slagtet. Alt for meget fygesand på en nyslagtet dyrekrop ville gøre kødet næsten ubrugeligt. Hovedparten skulle ved salg i den nærmeste by give lidt rejsepenge, noget måtte man have med som fetalje, og resten skulle blive hos Bedste og Kristine.

Så blev det stille vejr og slagtedag. Efter en sommers ørkesløse lediggang var der pludselig travlt, også mere end egentlig nødvendigt. Man greb denne mulighed for at være be-

skæftiget, man talte højt og interesseret, men ikke et ord om sandet, der for en stund var stængt ude af udhuset ved tætning med strimler af gamle gangklæder. I travlheden lod man, som om man ikke lagde mærke til hinanden. Ingen så, at Kristines bror forglemte den halvvoksnes værdighed og stod grædende med katten i favnen i den fjerneste ende af den tomme kostald. Og ingen lagde mærke til, at drengens mor stod grædende ved ildstedet, mens hun lavede kødmat til. Søren snakkede højt om forbedringer ved huset, som skulle have været fra hånden, han snakkede, som om det var noget, han nok nåede sidenhen. Han snakkede, som han gjorde for at bringe de andre en smule trøst, for selv at få tag i et forkrøblet håb for det dødsdømte bette sted i sandødet. Rolige og fattede var Bedste og Kristine. De passede deres og lod sig ikke mærke med nogen verdens ting.

Også næste dag var det stille vejr, og familien gik i lag med at rydde et spor, så læsset kunne trækkes igennem. Det blev et underligt, snørklet spor, for man måtte holde sig til lavningerne mellem klitterne, hvor sandlaget var tyndest. Alle hjalp til. Selv Stille Bedste, der med en riskost gik og fejede lidt de steder, hvor sporet forekom hende for smalt.

Den følgende nat blev der ikke sovet meget i de fem sengesteder, og før daggry var der liv i den mørke stue. Hestene skulle have et ordentligt foder. De fik den fladtrykte halm fra de tre senge, der nu blev overflødige. Så var der af foder og føde kun tilbage, hvad de fire høns, katten, Bedste og Kristine med sparsommelighed kunne holde livet ved vinteren igennem.

Der blev ikke sagt meget den morgen. Der var hastværk og nervøsitet over bevægelserne. Opbruddet skulle overstås. Man havde tabt i kampen mod naturkræfterne. Man havde erkendt sit nederlag, og nu var det med at komme afsted, inden blæsten rejste sig igen.

Så stod de tre ved døren med overtøjet på. Ingen omfavnelser, ingen store ord. Fem fortvivlede ansigter, der vendte sig mod det sanddækkede gulv, fordi man ikke tålte at se hinanden og ikke selv tålte at ses. Kristines mor fik sagt:

– Så får I vente på os.

Det var Stille Bedste, der svarede:

– Ja, vi venter på jer.

Så blev døren lukket efter de tre.

Stille Bedste og Kristine satte sig i hver sin dunkle krog og lyttede, mens der endnu var noget at høre. Lyden af vogn og heste. Menneskenes trin var allerede borte i sandet. Så hørte man, det blæste op, og at sandet gnislede mod det eneste vindue, der endnu var frit.

Bedste rokkede stille i sin stol. Kristine sad som stivnet, indtil katten sprang op på hendes skød og gav hendes hænder arbejde. Sådan sad de hele den oktoberdag.

Da de to ved aftenstid rejste sig for at tænde tællepråsen og sørge for lidt mad, skete der det mærkelige, at Stille Bedste begyndte at snakke. Hun fik sagt en hel del mellem hver bid brød, og hun blev ved med at snakke, efter at hun og Kristine havde taget kurven med strikketøjet ned fra hylden under loftet. Kristine turde hverken spørge eller svare. Hun oplevede Bedstes snakken som noget befriende og skønt. Bare Bedste blev ved at snakke, skulle de nok klare den vinter igennem.

Bedste fortalte om småbitte ting, der var sket i hendes barndom. Hun fortalte om, hvordan der havde set ud på stedet her, da hun som nygift kom herud. Det var jo længe før sandflugten. Og tænkte sig, hvordan landet så ud under klitterne, det kunne man ikke nu. Men det var »dernede« på marken, de havde slidt med afgrøderne, Kresten, børnene og hun. Hun huskede dage og begivenheder, hun huskede dyrene, de havde haft. Hun huskede den festdag, da de havde fået deres første ko. Kresten kom trækkende hjem med den fra

marked. Sikke en overraskelse. Før den tid havde de kun får og et par geder. Det var blevet til flere køer, en hel flok. Sidenhen de to heste. Men så kom sandflugten. Flokken blev mindre og mindre, som sandet rykkede frem.

Kristine lod strikketøjet synke og så på Bedste med sine mørke øjne. Hvor var Bedste anderledes, når hun talte, hvor var hun levende i trækkene. Sådan måtte hun have set ud, før der kom dette til med skammen, dette der gjorde hende stum. Lige siden sin barndom havde Kristine vidst, at Bedstes stumhed hang sammen med faderens udseende, hans mørke hud, hår og øjne, hans træk, der var så forskellige fra de andres. Og selv havde Kristine følt et medansvar for Bedstes tavshed, da hun som lille pige blev klar over, at hun lignede sin mørke far.

Derfor opfattede hun det, som blev en byrde taget fra hende, da Bedste begyndte at snakke, og da Bedste tilmed gav sig til at spørge og ligefrem ville samtale, da kendte Kristines undrende glæde ingen grænse.

Sådan gik et par måneder, og den korteste dag blev passeret. Den dag talte de meget om de tre, der var kørt. Det gjorde de ellers ikke, men der var fortrøstning i det, at solen vendte, og dagene ville længes. Den dag havde de et sindets overskud til at tale om det, der ellers så altfor let kunne kalde tårer frem. Gråden skulle man helst undgå. Af samme grund »glemte« man julen. Højtiden blev dage som alle de øvrige. Men da Kristine sidste dag i december havde sat kryds i almanakken, som hun hver aften gjorde for at markere, at nu var endnu et døgs tid levet til ende, da fastslog Stille Bedste, at det skulle fejres. De skulle have lidt godt at spise, og de skulle tænde to tællepråse i stedet for den ene, de plejede at unde sig. Måske skulle der også en ekstra pind på ilden. Så kunne de i morgen begynde at sætte kryds forfra i den gamle kalender. Nogen ny havde de jo ikke. Hvad

kunne det gøre, at dagenes navne ikke kom til at passe?

Ingen ville have kendt Stille Bedste igen, hvis de havde set og hørt hende denne nytårs-aften. Hun udstrålede fortælleglæde og meddelsomhed, hun prøvede at gøre det hele så godt, hun lagde hele sit sinds varme i det, at Kristine skulle være glad, at der trods alt skulle være håb om at overleve i denne næsten underjordiske menneskevåning.

Kristine var på det sidste blevet lidt inde-sluttet og modfalden. Det var det, Bedste ikke kunne tåle. Hun lod ordene komme, hun formede og beskrev, så Kristine opfattede sol, vind og årstider omkring det, der havde været Bedstes liv. De sad længe. Bedste var henne ved det tomme sengested med endnu et par færdige uldstrømper til de sirlige bunker, og hun vendte tilbage i tællepråsens lyskreds med ordene:

– Vi to er kommen til at vente sammen, Kristine. Så må du hellere vide det hele.

Kristine så undrende op, og Bedste fortsatte:

– Ak ja, at du også skulle lære at vente!

Så satte Bedste sig, for første gang i denne vinter med ledige hænder, og fortalte om det, de andre kaldte hendes fejltrin, men som for hende var blevet det eneste helt fuldgyldige i hendes liv. Men det var ikke noget, man kunne sige. Derfor var hun blevet stille. Hun havde i alle de mange år været bange for at røbe sig, at tale over sig, derfor lod hun være med at tale. Hun vidste, at andre havde talt om skammen, om Stille Bedstes skam. Hun havde hørt det og ladet dem snakke. De vidste jo ikke, hvad de snakkede om. De havde ikke kendt »den fremmede«.

Her i huset plejede man ikke at tale om »den fremmede«. Ingen havde nævnt ham, siden den forårmorgen for mange, mange år siden, da han gik herfra med solen i ryggen ad den vej, der nu lå derude under klitterne.

Bedste glemte det aldrig. Hun havde haft billedet med i sin bevidsthed hver eneste dag siden, havde haft det med sig altid indenpå øjenlågene, ligesom alle de andre billeder. Og så havde hun haft et mærkeligt, lille håb. Hun begreb ikke selv, hvor hun havde fået det håb fra. Men han måtte jo være et eller andet sted, »den fremmede«. Ikke her i landet. Det troede hun ikke, men i et land et sted sydpå, hvor folk var mørke som han. Måske kunne han komme tilbage med et skib, sådan som han var kommet det efterår, da uvejret havde forhindret hans fartøj i at fortsætte.

Men hvad skulle han komme efter? Bedste vidste, han var glad for hende dengang. Men hun havde hver eneste dag dengang og siden vidst, at det ikke kunne nytte noget. Alligevel havde hun hele livet igennem spejdet efter ham, når hun var ude blandt folk. Når hun var med Kresten til marked, ansprændte hun sig til det yderste for at se hvert eneste menneske. Han kunne måske være i flokken. Ligesådan havde det været, når de en enkelt gang kom til byen. Hun så og så. For det kunne jo være. . .

Søren blev født et halvårstid efter, at »den fremmede« var gået. Den bette dreng var så pæn. Det syntes hun selv. De andre sagde det også. Han var lysebrun i huden og havde helt sorte krøller. Sådan som Kristine også fik. Den eneste, der ikke sagde noget, var Kresten, men han blev ved med at være god mod hende. Han var lidt hård ind imellem, men han ville dem det bedste. Stiltiende erkendte de to, at det ikke kunne være anderledes. De måtte hjælpe hinanden, som de havde gjort før det efterår, da »den fremmede« en aftenstund tog i døren og bad om husly.

Han var blevet der om vinteren. Han var så dygtig med sine hænder, kunne så meget. Han havde hjulpet dem godt, det var også Krestens mening, det vidste hun. Og så var »den fremmede« kommen med de blomsterfrø,

der var blevet til forårsblomsterne i den lille prydhave, der nu et par menneskealdre havde været Bedstes stolthed og glæde. Nu kunne hun godt fortælle Kristine, hvorfor hun havde været så øm over den have, der nærmest kun var et bed ved gavlen. Det var såmænd fordi, det var ham, Kristines farfar, der var kommet med de frø.

Og Bedste ville ikke herfra, før hun havde set hans liljer blomstre endnu engang. Så ville hun tag løgene op og tage dem med sig. De skulle puttes i jorden et andet sted, ligesom hun selv. Hun syntes, der var mening i det hele nu, når bare hun havde ventet denne vinter til ende også. Men hun ville så gerne se liljerne ved gavlen endnu en gang. Det var der, hun stod, da »den fremmede« gik. De måtte grave sig ned gennem sandet, når det blev forår, så liljerne kunne komme op. Blev vinteren ved at være mild, kunne spirerne måske anes om et par måneder.

– Om Kristine syntes, hun var bleven sær?

Kristine rystede stille på hovedet og tog sig til øjnene:

– Om ikke Bedste ville fortælle mere?

Bedste ville gerne fortælle, kunne slet ikke lade være. Hun fik i denne aften og nat lindring for så meget, gav sig selv lov til endelig at lægge en byrde til side: Det var mærkeligt med skammen, som de kaldte det. Der måtte være noget helt galt ved hende, siden hun aldrig rigtig havde forstået sig på skammen. Havde hun nogen grund til at skamme sig? Ikke sådan at forstå, at hun ikke vidste, at sådan et fremmed barn i en familie ikke burde forekomme. Men ingen havde spurgt hende, om hun ville eller ej. Det kunne bare ikke være anlerledes. Det var tilværelsens krav til hende, det var tilværelsen, der havde forlangt af hende, at hun skulle have den dreng, og at hun skulle se »den fremmede« gå. At hun fik lov at kende ham var så rigelig det værd, at hun måtte blive, hvor hun engang var sat.

Det med Kresten havde forældrene ordnet.

De havde syntes, der var fremtid i stedet her, jordløse som de selv var. Ak ja, de skulle have set, hvordan det så ud nu. Kresten kunne have været værre. Hun havde savnet ham. Hun savnede ham nu, da hun snart selv skulle væk fra det sted, der var hans, mere end det var hendes. Han havde gjort sit til at forsåne hende for skammen, og hun havde gjort sit til, at han skulle glemme det, som hun aldrig nogen sinde selv kunne glemme. Hun havde tiet og vist ham, at hun ville det bedste for dem alle, også for småpigerne, der kom til sidenhen.

Sådan skulle det være. Derfor forstod hun heller ikke sig selv, når hun blev ved med at kigge i den retning, »den fremmede« var gået. Hun vidste, han var borte og aldrig måtte komme igen.

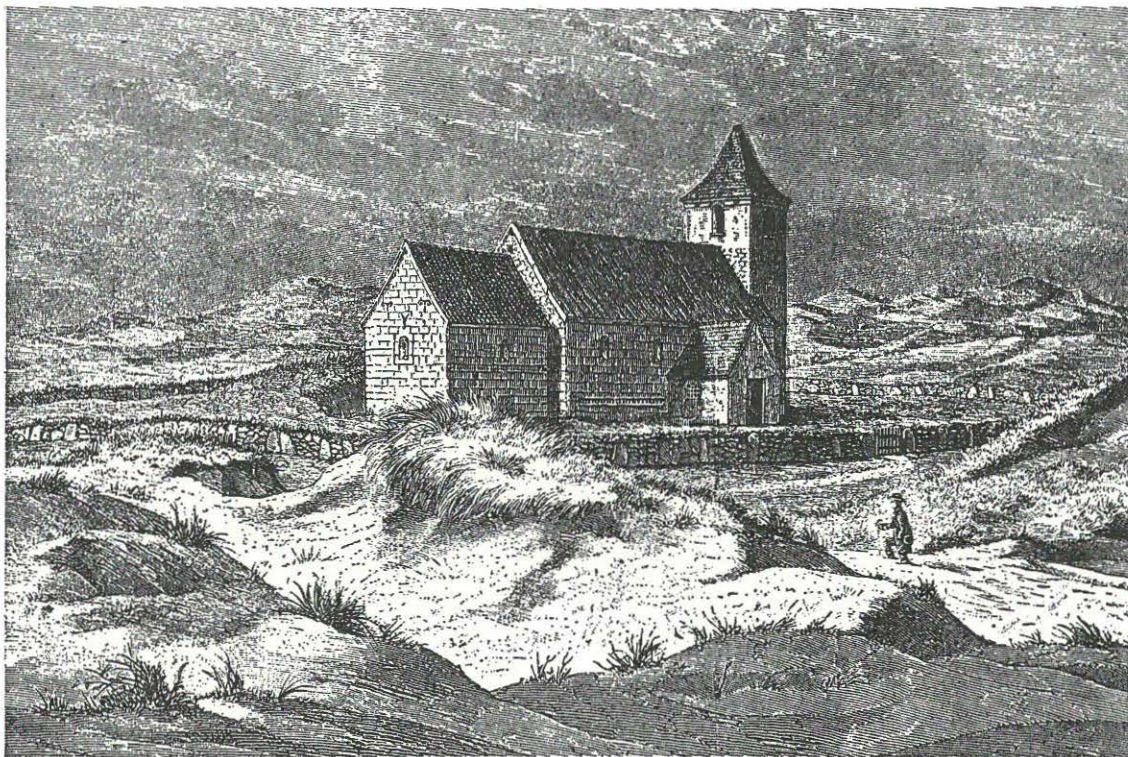

Den gamle almanak fik kryds ved årets første dage. Kristine førte bogen, og Bedste sørgede for, det blev gjort punktligt på det tidspunkt, da man vedtog, at dagen var forbi, så man kunne tillade sig at tænde tællepræsen. Udover det vedtagne var der ikke megen forskel på dag og nat. Sandet lå nu helt op foran de små vinduer. Kun i skorstensåbningen anede man lyset.

De fire høns var forlængst holdt op at lægge æg, men de to kvinder kviede sig længe ved at slagte dem. I ensomheden havde de lært at skønne på selskab, selv om det kun var hønsenes. De arme kræ havde ikke været udenfor en dør i mere end et år. Sidst, de blev lukket ud, havde de flakset sneblinde omkring i sandet og måtte bæres hjem.

Selv om tiden syntes at stå stille i det tilsande bo, viste dyngen af strikkesøj på sengen, at timerne var udnyttet, og da Kristine for tredje gang var begyndt på en månedlang talrække i almanakken, blev det besluttet, at vinteren skulle være forbi.

Som dyr, der ved forårstid kommer ud af deres hi, missede Bedste og Kristine mod lyset, da de fik døren gravet fri. Katten satte

Sandflugten blev en hel egn katastrofe. Tegning fra 1875 af J. Magnus-Petersen.

i et spring op på den nærmeste klittop. Kristine jævned sandet så meget, at Bedste kunne komme op til den. Her stod de så med knæene i skorstenshøjde og spejdede mod øst. Resten af horisonten havde de hurtigt overset: Sand, sand, sand. Men østerude var der træer at se, måske også et skimmer af åbent land, mente Kristine.

Fra den dag blev livsrytmen lagt om. Hver morgen gravede man en stund for at nå ned til Bedstes blomster. Sandet skulle bæres væk for ikke at skride ned på samme sted igen. De to følte det som frydefuldt forårsarbejde, om end af en anden art, end de var vant til på denne tid, da trækfuglene plejede at komme. Viberne fløj forbi i år. Lærkerne blev hængende højt deroppe i den lyse luft og lod ved deres sang ane, at også de trods alt havde forventning til dette mærkelige forår.

Bedstes bed blev gravet frem. Den sidste

alen med de bare hænder for ikke at beskadige de spæde planter, der hvide som kartoffelspirer i en mørk kælder havde ventet lysets komme. Der var blade, der var knopper. Kun få dage efter deres befrielse stod Bedstes liljer i blomst på bunden af sandgraven.

Hver morgen måtte Kristine med Bedste ud at se til blomsterne, og de måtte sammen op på klitten for at se mod øst. Herfra var det, Kristine en morgen fik øje på en skikkelse.

– Bedste, der kommer én!

Så blev der ikke sagt mere. Hånd i hånd stod de to sortklædte kvinder på klitten. Kat-ten sad ved deres fødder.

Skikkelsen kom nærmere, skridt for skridt gennem sandet, der ligesom holdt igen om støvlerne. Længe, længe varede det, før Kristine kunne skelne, hvem det var. Så kom det som et lille gisp:

– Keld!

Urørlige stod de to kvinder på den morgengule klit. Her tog de mod Keld, da han endelig nåede frem. Som den ældste var det Bedste, der med en lille skælven i stemmen bød ham:

– Velkommen så langt, Keld!

Kristine gav ham et kort øjeblik begge sine hænder.

Lange forklaringer blev der ikke tid til. De skulle være ude af klitterne inden solnedgang. Keld havde heste og vogn ventende derude på den anden side. Jo, det var de andre, der havde sendt ham. Han var bedre kørende end Søren, også bedre gående. Ja, så mærkeligt, at de havde truffet hinanden dernede ved den sø i Midtjylland. Land havde de fået, og tag over hovedet. Han også.

Men nu skulle de afsted. Snakke kunne de senere. Der blev tid nok undervejs.

Bedste fik travlt ved husgavlen. Med krogede fingre gravede hun sine blomsterløg op,

rensed dem og plukkede blomsterne af. Så var hun et vend indenfor og kom ud med et knyttetklæde i hver hånd, et mindre med løgene, et større med en smule tøj. Hun var allerede på vej mod øst. De to unge kunne sagtens nå hende, fik hun sagt. Hun ville lige omkring kirkegården med liljerne.

Kristine og Keld skyndte sig, det de kunne. Vinterens strikkede uldtøj blev byttet, en smule gangklæder, mad, de sidste tællelys, andet behøvede de ikke. Keld havde inde i land sørget for halm til Bedste og Kristine at sidde på. Hun havde tænkt turen igennem mange gange, havde også lidt penge med sig.

Kristine lagde sin færdige bylt fra sig på gulvet. Så gik hun efter en skovlfuld sand til at strø på de røde rester af morgenildens gløder. Som det sidste, før døren blev lukket, puttede hun almanakken ned i bylten til alle uldstrømperne.

Katten førte an, da Kristine og Keld begav sig ind over klitterne. Ingen af dem vendte sig for at se tilbage. Bedste var allerede langt borte.

JUL * * *

for hundrede år siden

En skitse af *Niels Hancke*

»Man må gerne le ad mig, om man har lyst, og jeg skal selv indrømme, at det lyder latterligt, men jeg kan aldrig en klar frostdag hen imod aftenstid høre en and skræppe uden at komme til at tænke på juleaften. Hvor løjerligt det end klinger, er det dog så. Når det lakkede hen ad eftermiddagen »Lille Juledag«, og de dovne høns vare i færd med at flyve til rane, glemte hine slughalse aldrig at lade deres skrål høre, og den aften stod de ingen sinde forgjæves i klynge oppe foran »den brede dør«, men der blev strøet byg ud til dem med rund hånd, så at de til sidste knap kunde vralte hen til deres hus«.

Episoden er hentet fra bogen »Nord for Limfjorden« skitser af Niels Hancke, udgivet i 1873. Han var student fra Aalborg, studerede jura, men interesserede sig mest for historie. Efter at han havde været farmer og journalist i USA vendte han i 1893 tilbage til Danmark. Hans skitser betegnes i Dansk biografisk Lexikon som små kulturhistoriske perler. Om juleaften på sin faders gård fortæller han:

»Lille Juledag« var i det hele en herlig dag og står for mig endnu som en af de bedste i

året. Det var med den som med lørdag eftermiddag i skoletiden. Den var altid bedre end søndagen. Der var en vis glad tralvhed over hele befolkningen på gården den dag. I køkkenet brasedes og bagtes der, så at der aldrig kunne blive tid til middagsmad. Et mægtigt saltmadsfad, nybagt sigtebrød og varmt øl trådte i stedet. Så var det gammel skik. Men det var slet ikke godt at komme derud den dag, thi om man end »per fas« (med rette) eller »nefas« (med urette) kunne bjærge en klejne eller anden lækkerbidsken, så havde både husjomfruen og kokkepigen så travlt, at de let kunne falde på at besvare en ung mands spørgsmål med en karklud om halsen i stedet for at komme ham venlig i møde.

Den, der havde mest travlt, var gamle »Munter«, som ikke et øjeblik fik ro til at stille betragtninger, skønt han som Diogenes boede i en tønde. Han tjente ærlig sin julemad ved at gøre sig hæs ad de mange tiggere. Dog, jeg lider knap at kalde dem ved det navn, thi som sådanne betragtedes de egentlig ikke. Det var en gammel ret, de havde til at komme den dag og få krukken fyldt med mælk samt en stor sigtebrøds-mellemmad med sul til. Var en enkelt af de vanlige kunder af den slags udebleven, er jeg nær ved at tro, at der var bleven sendt bud efter ham.

Så stumpet jeg end var, var jeg dog en vig-

tig mand den dag, thi jeg forestod uddelingen af faders udkrasning (af piberne), en artikel, som af mange blev sat langt over både brød og brændevin. Moder gav engang »Hopskræderen« valget imellem to tallerkener: den ene med en tyk sigtemellemmad med kød og en dram til, den anden fuld af udkrasning.. Han valgte det sidste. Nogle skrædede det, som det var, mens de mere kræsne sigtede asken fra.

Over middag holdt det egentlige arbejde på gården op, og hvad der nu blev bestilt, gik ene ud på at bringe alt i en så pyntelig stand som muligt. I alle staldene blev der fejtet og strøet sand, og ligeså på fortovet langs husene, mens staldkarlen havde travlt med at pudse og strigle hestene, og selv studerøgteren kunne ses at færdes med en gammel rusten saks, hvormed han hist og her pyntede på en eller anden stud for at give den et mere glat og renligt udseende. Karlene hjalp endog drengene med at feje, for at alt kunne blive færdigt i rette tid. Var der faldet sne, blev stenbroen rensset for den. Kort sagt, alle stræbte at give gården et festligt udseende. Kreaturerne blev vandede og fodrede tidligere end vanligt, og når det var i orden, begyndte heligaftenen.

Man så nu karlene og drengene stå på rad ved det lange trug i vandporten i færd med at vaske og skrubbe sig, hvorefter de med ansigterne glødende af det kolde vand løb alt, hvad de kunne, tværs over gården til »Herberget« for at tørre sig. Pigerne var i travl bevægelse mellem rullestuen, hvor deres kister stod, og bryggerset, hvor de pyntede sig.

Når så kirkeklokken der borte i landsbyen begyndte at ringe julen ind, var gerne hele gårdens befolkning i pudsen, og karlene kom nede fra stalden med stadspiberne i hånden, thi ryge turde de ikke uden i »Folkestuen«. Rangfølgen iagttoges på det nøjagtigste: avlskarlen forrest, fåredrengen til sidst. Der var en ejendommelig dæmpet, glad stemning over hele gården. Selv gamle »Munter« bjæffede i en vis gemytlig hæs tone og havde åbenbart en

anelse om den gode julenadver, der ventede ham.

Inde i »Folkestuen« satte enhver sig på sin bestemte plads, og det kunne lige så lidt falde en kammerjunker ind at sætte sig på kongens tronstol, som det kunne have faldet en af karlene, end sige drengene, ind at tage plads ved øverste bordende, selv om de havde været ene i stuen.

Der oppe sad avlskarlen, og om end kusken holdt af at rykke så tæt op i hjørnet som muligt, dristede han sig aldrig til at komme helt op for bordenden. Avlskarlen, eller som han mest kaldtes »Bedstekarlen«, havde blandt andre prærogativer (forrettigheder) sin egen skuffe under bordet, hvori foruden hans hornske blandt andet spillekortene opbevaredes. Ned ad bænken, langs vinduerne, sad så de andre karle: kusken, staldkarlen o. s. v. nederste drengene. For nederste bordende, ridende på en bæk, som var fæstnet til bordbenet og til at slå ind, sad den yngste dreng med det ærgerrige mål for øje til næste år at kunne rykke op på vinduesbænken. På den anden sidde af bordet med ryggen til deres to-etagers sengested sad pigerne, ligeledes efter rangfølge, kokkepigen øverst.

Til daglig brug stod midt på bordet en stor træ-mælkebøtte med brød og to lerskåle med salt. Søbemaden blev sat frem i store lerbåde, gaffelmaden på lange, skinnende hvide spækkebrætter. Kun avlskarlen havde sin runde træbrik for sig selv. I skufferne under bordet havde hver sin hornske. Kniv havde hver mand i sin lomme.

Juleaften gik det festligere til. Der var bredt dug på bordet, hvor der brændte to tællelys i blanke messingstager. Hver mand havde sin tin-tallerken, og trækanden var fyldt med godt øl. Oppe ved avlskarlens plads stod brændevinsflasken og et »Sølv-Stob«, som kun brugtes den aften og ved »Opskiveret« (høstgildet), og hvori han skænkede rundt uden som ellers at måle brændevinen ud i et snapseglass med træfod.

Var serveringen end efter vore begreber lidt tarvelig, så ansås den ikke derfor, og måltidet var i hvert fald rigeligt: suppe, klipfisk, kød-mad og pandekager eller æbleskiver, dertil godtol og brændevin ad libitum (efter behag). Og dog mindes jeg aldrig, at nogen mand blev drukken eller blot støjende. »Bedstekarlen« myndighed hindrede sligt, og han rådede udelukkende over flasken.

Det tog tid at få alt det til livs, men når det endelig var besørget, kom stuepigen og meldte, at folkene var ude i køkkenet og ville sige husbond tak for mad.

Dengang brugtes endnu den gamle, smukke tiltale »husbond«, og det faldt aldrig nogen ind at anvende den lede tyske »herre-titel«. Så gik vi allesammen, børnene med, ud i køkkenet, hvor »bedstekarlen« stod i spidsen for folkene, hvis yderste hale, drengene, stod helt ud i gangen, og nu gik det løs med håndtryk og »tak for mad og glædelig jul«. Allerbagest kom helt undselig en lille, stumpet fyr, den vordenede fåredreng, som alt var fæstet til våren og i den anledning tilbragte juleugen på gården for den gode forplejnings skyld.

Når så folkene var kommen til ro igen og karlene havde fået piberne tændte – fader gav tobak den aften – kom min bedste del af juleaften, tyktes jeg altid. Fulgt af stuepigen, der bar en vældig kurv fuld af pebernødder, viste jeg mig der nede i folkestuen. Først overrakte jeg avlskarlen et nyt spil kort, det vil sige et, som havde udtjent ved whistbordet. Og de gamle trængte til afløsning, thi der hørte et ualmindeligt skarpt øje til at skelne dem fra hinanden gennem det lag snavs, som dækkede dem.

Derefter begyndte uddelingen af pebernødderne, en pot til mands, og det kunne jo nok hænde, at den karl, som ikke havde været tvær, når jeg ville ride hestene til vands eller ned i engen, eller den dreng, som havde skåret heste eller køer til mig, fik noget bedre mål end andre, som jeg havde grund til misfornøjelse med. Det var nu en ren fornøjelse

at se, ikke blot drengene, men gamle skægede karle, ikke blot juleaften, men hele julen og længere endnu sidde og spille kort om pebernødder med en andagt, som om det havde været markstykker, og more sig ypperligt derved. Den eneste gang, jeg mindes, at der var nogen utilfredshed med julekosten var et år, da pebernødderne var skåret for store. Da var folkene misfornøjede, for det tal, som derved kom på en pot, forslog for lidt.

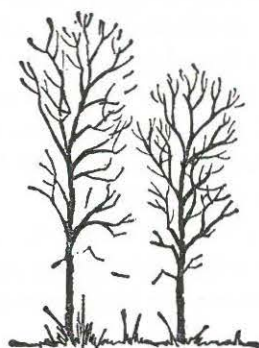
Kortspillet gik efterhånden over til passiar, og drengene blev til sidst ene rådende over kortene. Pigerne blev plagede for at synge en vise, men vægrede sig standhaftigt, indtil Birgitte Kokkepige, den fornemste af dem, stemmede op med »Kejseren af Brasiliens Søn«, og nu fik hver af dem sin håndskrevne viseborg frem, og den ene vise afløste den anden. Næsten alle handlede om ulykkelig kærlighed, og stundom kunne der komme én, gennem hvilken kæmpevisetonen klang med fuld røst. Man kendte heldigvis ikke den pestilens af slette viser, som tryktes i de små bogtrykkerier i København og andet steds i landet, men holdt sig til de håndskrevne visebøger, hvorefter man endog sang »Pyrenæermarchen« og krigssange fra »Kystmelitsen«s tid.

Det led nu hen ad klokken ti, og sidde længere oppe faldt ingen ind. Man sagde hinanden god nat. Træskoene skraldede ned over stenbroen, og fader gjorde med lygten en runde gennem alle udhusene, hvor hver dreng og karl var på sin post ved de hans røgt betroede kreaturer.

Nede i »Herberget« var endnu længe snak om, hvordan man skulle narre pigerne. St. Steffens morgen, anden juledags morgen, søgte karlene nemlig altid at være først på færde, så at de kunne spille pigerne et eller andet puds såsom at strø aske på køkkengulvet eller lignende.

Men snakken døde snart hen, og hele gården lå i dyb søvn på »Munter« og »Feldman« nær – de to store sorte hunde, som havde nattevagten.

Mine køer og kalve

Af Mette Fastrup

– Hvad er meningen med tilværelsen?

Dette filosofiske og fortærskede spørgsmål besvarer ganske enkelt sig selv, når man i den lyse morgen går ud for at sørge for vand til sine køer.

Brønden løber tør, og vandet må bæres. Og her står man så med en tung spand i hver arm og finder ud af, at der kan være en livsens mening i nogle liter vand. Køerne står tørstige og venter. Fire sultne katte vimser én om benene. De tre killinger ser inderligt vågne ud, moderen er mere søvnig. Hun lægger sig i køkkenhavens persillerække og gør frydefuldt kur til persilleduskerne. De må lugte af hankat. Så ved man det.

Køerne får deres vand. Der er såmænd bare to dyr, store og for tiden så vommede, at det ligner en vuggende vittighed, når de kommer galoperende fra den anden ende af marken for at få deres morgenbitter i form af en kurv sure nedfaldsæbler. Man er blevet opdrætter. Det står på de fine papirer, der kommer fra Angus-foreningen, som sørger for stambøger

og alt det der. Vores bitte husmandssted heroppe i Thy har fået gårdnummer, DK. 625. Vi føler den nye værdighed, men føler os samtidig en smule underlegne, fordi det bare er Metha og Mie, der er anledning til stabler af papirer, attester, ringbind og meget andet, der har holdt sit indtog sammen med de to nye familiemedlemmer.

☆

Metha er den mest tillidsfulde. Hun gav min hånd et ru, raspende slik allerede den dag, da jeg med opbydelse af al min koncentration skulle udvælge hende af en større flok. Hende skulle det være. Det er hende, der kommer først, når godbidderne deles ud, hende der vil kløes i panden og som i den varme tid satte pris på, at jeg holdt hænderne for hendes øjne, så hun en kort stund kunne være i fred for fluerne.

Mie derimod er spektisk anlagt. Hun vil gerne fodres af hånden, men direkte berøring ønsker hun absolut ikke. Hun trækker sig knipsk tilbage, hvis man gør et forsøg, virrer fornærmet med hovedet og fnyser, så man ikke er i tvivl om hendes modvilje. Jeg respekterer hendes sindelag og er ikke så lidt

beæret, når vi går tur sammen, og hun på sin egen tilbageholdende måde viser, at vi trods alt er i familie med hinanden. Det betyder næsten mere, end når den imødekommende Metha slikker mig op ad armene, så det svirper i huden, og jeg længe efter har besvær med at blive hendes klæbrige mundvand kvit.

Med sådan to drægtige moderdyr i sin fold ser man for sit indre øje flokken vokse. Man giver sig optimistisk til at regne ud, hvor mange dyr det kan blive til i løbet af så og så mange år, såfremt halvdelen – som statistikken foregøgler – bliver kviekalve. Det er mange, hvis det skal gå efter regnestokken. Som nybagt opdrætter af kødkvæg dyrker man et helt nyt studium. Man henter bøger på biblioteket. Ret megen litteratur om vores udvalgte Aberdeen-Angus er der ikke at finde. Damerne på biblioteket har deres besvær. Det ender med, at man må »nøjes« med oplysninger om ganske almindelige køer. Det passer egentlig ikke opdrætteren af ædel Aberdeen-Angus.

Begge er med kalv. Det er ikke til at tage fejl af, og ikke mindst kælvningsens mysterier studeres side op og side ned. En af grundene til, at valget faldt på Aberdeen-Angus, er ikke bare det sympatiske udseende, men også den omstændighed, at denne race har ord for at »smutte« kalvene uden mindste besvær.

Man læser og læser, bliver mere og mere rystet, for hvad kan der ifølge litteraturen ikke ske af ulykker i forbindelse med en kælvnings! Selv om Angus-folk siger, at det hele går af sig selv, har man sine bange anelser. Angus må trods alt være en smule i familie med det mere gemene kvæg. Der står i bøgerne, at man uger forud for en kælvnings skal sørge for at have det hele parat, sære remedier, specielle fødelejer til køerne, et helt husapotek, snoreværk med håndtag og forskelligt andet uhyggeligt.

Man lister sig i skumringen ud for at besigtige den ko, der formodes at ville kælve først. Det er så givet Metha. Nogen dato kan sjældent præsteres for dyr med Angus-racens selvstændighed. Hverken ko eller tyr fører bog over deres livsbekræftende formeringsrytme. Tyren har fået lov at gå sammen med køer og kalve, og naturen er alene afgørende for, hvornår vi kan vente familieførogelse her i folden.

Med stive øren lytter man til de erfarne opdrættere, og for hver ny oplysning betragter man sine køer med ændrede øjne. Man lytter også til dem med de almindelige køer. Alle har erfaringer, alle har historier om vanskelige kælvnings, om store dyrlægeregninger, om besvær for både dyr og mennesker.

Da de beskrevne tegn lader sig ane, bliver det til mange daglige besøg ude ved køerne.

– Stik lige hen og se, om Metha har fået kalv, lyder det atter og atter til drengen, der følger udviklingen med store øjne og mange spørgsmål. Og så en morgen kommer han farende ind. Han har endnu »morgendug« i øjnene, håret stritter, og træskoene vender forkert:

– Mor, mor, Metha har fået kalv!

Vi stormer derhen. Ganske rigtigt. I græsset ligger en pæn, kraftig tyrekalv, kulsort som forældrene og med vågne øjne i sit lille butsnudede ansigt. Den er tør allerede, og vi oplever det øjeblik, da den forsøger den rette bærende brug af de stanklede ben.

Metha vandrer uroligt rundt. Det må være sidste etape af fødslen, der nu skal overstås. Men hun er ikke rigtig sig selv, sender mig med et utvetydigt puf tre meter bag ud af træskoene. Sådan kan Metha altså også være. Det er forståeligt. En fødende må man vise hensyn. Det var nok det, vi glemte, drengen og jeg.

Dagen går med barselvisitter. Naboerne skal se vidunderet. Vi står der ved indhegningen og slikker i os af rosende udtalelser. Kalven døbes Kervil efter en irsk høvding i sagatiden.

Kervils morfar er irlænder og hedder i al beskedenhed Proud Prince af Ballyhemlin. Der hersker fred og idyl, lige bortset fra, at Kervil afslører en sær tilbøjelighed til at søge ud i mørket under buskads og læhegn omkring folden. Det gør mig urolig, når han forsvinder. Metha har det tilsyneladende på samme måde. Hverken hun eller Mie har siden deres ankomst for flere måneder siden opladt deres røst en eneste gang. Nu står Metha og brøler og brøler for at formane sit ulydige afkom. Jeg ringer til de erfarne og får at vide, at flugten fra lyset er almindelig for nyfødte kalve. Men li' det, kan jeg ikke. Jeg vil vide, hvor han er, bener rundt mellem træerne for at erkyndige mig om, at han er i god behold. Det bliver en dag uden mange pauser. For fyren er sprællevende og bliver ikke liggende ret længe på samme sted.

Næste morgen bliver drengen sendt ud for at se, om Kervil og køerne har det godt.

Nøjagtig samme scene:

– Mor, mor, der er kommen en kalv!

Afsted igen. Jo minsanten. Der er to. Så må det være Mie, der har overrasket os. Men Mie går fredeligt græssende i den anden ende af indhegningen, ligeså tyk som hun plejer. Metha står i nærheden af den nye og endnu pjuskede kalv. Kervil har trodset det elektriske hegn og spadserer voksent rundt på markvejen.

Denne dag bliver en af de travleste, jeg mindes. Det viser sig hurtigt, at den ellers så gode og moderlige Metha har et sært og unaturligt forhold til sin nye kalv, Kjartan. Den er mindre end den første, men trods sin spædhed får den hurtigt overvundet benenes usikkerhed og nærmer sig moderen for at slukke sin medfødte tørst. Hver gang, det ser ud til at lykkes, spjætter Metha ud og vender sig fjendtligt mod den lille. Kervil kommer til. Han får lov at patte. Lillebroderen lægger sig skuffet udenfor moderens rækkevidde.

Metha daler noget i familiens agtelse denne dag. Moderinstinktet gælder åbenbart kun den førstefødte. Den lille formenes adgang til de lækende dråber, og vi står på det nærmeste magtesløse, mens dramaet udspiller sig på den grønne mark. Den lille afvises så bestemt, at dens liv og helbred er truet. Tørsten får den til atter og atter at forsøge. Den lægger sig lidt i læhegnet og kommer så stavrende igen. Moderen puffer uden skånsel til den med sin kullede pandebrask. Det lille dyr vælter hen ad jorden, kommer med nød og næppe op igen og vandrer så med hængende hoved og forsigtige skridt tværs over marken ind i mørket under træerne. Udstødt. Metha høster ingen ros for sin opførsel, selv om hun nu fredeligt står og lader Kervil delikatere sig med den moderlige nektar.

Alt blev forsøgt. Mehas instinkt lod sig ikke afbøje. Hun ville ikke have den kalv. Den gemte sig med sin sult, som Kervil gemte sig, når han var mæt og tilpas. Den lille havde kun listet sig til at sutte nogle ganske få dråber. Det kunne den ikke leve af ret længe. Og så denne legen skjul mellem træerne! Situationen var ved at flosse mine nerver. Jeg måtte vide, hvor jeg havde min kalvebestand. Jeg forestillede mig al landsens ulykker; naboens hund, nabolagets ræve, køretøjer på markvejene, og jeg forestillede mig, at de to små livsuvante fyre ville spadsere så langt væk, at de ikke kunne finde tilbage til folden igen. Jeg løb og jeg løb. Jeg fandt dem, fik dem listet eller båret tilbage til moderen, måtte ind til huslige gøremål. Ud igen. Og kalvene var forsvundet for fyrretyvende gang den dag. Jeg løb og jeg ledte, lærte helt bogstaveligt hvert træ og hver busk at kende fra roden, lærte at skelne de græsarter, der af kalvene var foretrukket som hvilested. Det blev en dag med ømme lægge og med grannåle i hår og tøj.

Dette var mere, end jeg havde forestillet mig, da køerne i foråret, efter køreturen fra

Mols, blev lempet ned af den store kassevogn. Det var simpelthen nervepirrende.

De mere besindige manede mig til fornuft. Sådan skulle det nok være, mente de. De kunne sagtens snakke. Problemet med at få den lille til at tage næring til sig var ikke til at overse. Metha var stejl og stædig. Ikke en dråbe at hente hos hende. Kjartan forsøgte sig hos Mie og fik samme ublide behandling som hos moderen.

Så måtte der skaffes nødforsyning: sutteflaske og mælkepulver. Det kostede ikke mange forsøg, før den store dreng med fanfarestemme forkyndte:

– Kjartan sutter!

Fra det øjeblik faldt der mere ro over familien. Kjartan fik sine måltider som et andet spædbarn, og om natten fik han lov at stå i tøjrlige udenfor vinduerne, så det mindste klynk kunne vække os.

Mor og tvillingbror værdigede ikke Kjartan et blik, når han om dagen var tøjret i deres nærhed. Han prøvede sin lille stemme, men fik ikke noget svar. Han var udstødt og fornægtet, kun ikke af sine mennesker. Det gik ganske fint, syntes vi. Familien var stolt af plejebarnet. Det var Kjartan, der stjal billedet og påkaldte sig opmærksomhed. Han gik tur med os i lyngbakkerne, lagde sig ned, når vi andre satte os for at nyde solnedgangen.

Vi talte allerede om, at det vist ikke blev let, når vi engang måtte skille os af med Kjartan.

★

En våd søndag morgen, da Kjartan var tre uger, lå han fladt hen ad jorden, da vi kom ud med mælkeblandingen i den gule spand. Kjartan blev i hast båret ind i det tomme hønsehus. Der var liv i ham endnu. Sutteflasken, der på det tidspunkt var afløst af spanden, kom frem igen. Regnen blev gnedet af hans pels. Køkkenrulle, klude og sække blev taget i brug. Bare han blev gnedet varm, så han kunne lokkes til at sutte! Han blev flyttet

hen i en solstribе. Der var stadig liv. Men øjnene var matte og munden slap. Der kom af og til et langt suk, som ved en lille tone lod os ane, at det var ment som et brøl. Der gik timer. Manden, der gned og masserede, blev varm. Kjartan blev ved med at være kold.

Endnu havde livets rytme bolig i den lille krop, synlig ved pulsens stød på kalvens hals. Et suk – og livsmaskinen var standset.

For den, der tre morgener tidligere havde stået ved et menneskes dødsleje, var denne stund i hønsehuset tung og gribende. Det var menneskedøden om igen. Pulsen. Det lille suk til sidst. Dyr og mennesker dør så ens.

★

Den seksårige forkyndte, at Kjartan ikke skulle laves til sæbe. Han skulle begraves. Det blev han. Drengen havde den bedste vilje til at være med, men foretrak i sidste øjeblik at spille en komedie om en forfærdelig træthed og andre sære ting, der plejede at ligge ham fjernt. Graven oppe i lyngbakkerne ville han se, men først efter flere svinkærinder. Ingen grav uden en blomst. Kjartan fik en blåklokke.

Næste søndag var mild og god. Familien ville spadsere vestpå ud i plantagen. Mie var de foregående dage blevet regelmæssigt synet uden at vise tegn til at ville kælte med det første. Nu stod hun der i solskinet og slikkede et pragteksempel af en søn, der straks på stedet kom til at hedde Ketil.

Tre dyr i en indhegning ser ikke rigtig ud af noget. Men fire. Det er en flok. En tanke smuttede afsted til den døde Kjartan. Ak, ja, sorrig og glæde de vandre til hobe. Mie fik en tot blomstrende lyng som barselpotte, og så oplevede vi Kervil lægge sig beskyttende og godt tilrette tæt op ad sin nyfødte halvbror. Den Kervil, der ikke værdigede sin udstødte tvillingbror en gnist opmærksomhed.

Så uforklarligt kan det vel også forme sig i menneskenes verden.

Dramatik ved Nordentoft bro

*Blandt de manuskripter,
redaktør C. Brunsgaard efterlod
sig til »Jul i Thy«,
er dette, der fortæller om
mennesker og begivenheder ved
en bro, som sjældent ses.*

Nordentoft bro. Dette udtryk siger vel egentlig ikke den yngre generation noget særligt. Hvor mange ænser i dag under forbifarten, at der i engdraget syd for gården Sdr. Nordentoft er en bro over vandløbet, der danner skel mellem Næstrup-Silstrup på den ene side og Skjoldborg på den anden.

I fordums dage – i hestekøretøjernes og fodgængernes tid – var det anderledes. Da kom man ret langsomt frem og skulle nok mærke sig de forskellige punkter, man passerede. Drog man sydpå fra Thisted, var der Silstrup smedie, Gyldbakke, Nordentoft bro, Skjoldborg mølle, Vejbæk, Sundby korsvej osv. I dag glider man i biler uden om det meste og får næppe tid til at fæstne sig ved de enkelte steder.

Hvor længe der har været bro ved Nordentoft – eller i det hele taget vejforbindelse på dette sted – har vist ingen rede på. Det er tvivlsomt, om der her gik en vej i middelalderen på den tid, da folkevisen beretter, at »Skammel han bor sig nær i Thy«. Da Ebbe Skammelsen på sin hest kom jagende hjem til den blodige bryllupsfest på Noringtoftborgen, kom han sikkert ikke denne vej, men fulgte den gamle hovedfærdselsåre, der fra Sundby gik over Kallerup og Næstrup mod Sjørring og Thisted.

Engdraget var på den tid nok en sumpet mose, der dannede beskyttelse for kongsgården Noringtoft. Denne borg har formentlig

ligget på en banke tæt vest for Sdr. Nordentoft. I dalen var der vadested, før der blev bygget bro. Den nuværende amtslandevej gennem Silstrup og Skjoldborg er formentlig en af de veje, som amtmand Faye fik udbygget for omkring 150 år siden.

For en del år siden var landevejens linieføring ved Nordentoft anderledes end i dag. Indtil for 30–40 år siden fulgte vejene stort set landskabets former med bakker og dale. Før vejmaskinernes tid var det ikke så lige en sag at grave en bakke ud og fylde en dal op. Landevejen fra Thisted slog et lille sving ind langs Sdr. Nordentofts have ned mod broen i dalens bund.

Tæt syd for broen drejede vejen brat til højre et stykke op ad bakken, hvor den svingede ligeså brat til venstre ind i Nr. Skjoldborg. Vejstykket syd for broen blev i 1926 rettet ud og reguleret, og en stor vejregulering, der helt ændrede vejens linieføring, kom i 1959.

Der var i fordums dage på mørke aftener skummelt ved Nordentoft bro, og sært skulle det være, om ikke her til tider har været et tilholdssted for røvere. Hestekøretøjerne var nødt til at køre langsomt op ad bakkerne, så de var nemme at indhente. Der foreligger dog ikke mig bekendt beretninger om Nordentoft-røvere i ældre tid, men lige efter århundredskiftet fandt her et pengeroveri sted.

Det var om aftenen 5. december 1907. Gårdejer Poul Jensen, Nr. Skjoldborg, kom gående mod syd ad landevejen. Han var medlem af bestyrelsen for andelsmejeriet i Sjørring og havde været på mejeriet for at hente mælkepenge til andelshavere i Nr. Skjoldborg, ialt ca. 2600 kr. Vejret var mørkt og regnfuldt. Da Poul Jensen, der boede ved landevejen lidt oven for bakken på sydsiden, var kommen over broen, blev han råbt an af en kraftig mandsperson, der formentlig havde stået på lur nede ved broen. Han forlangte penge.

Poul Jensen troede først, at manden var en bekendt, der ville lave lidt løjer, men den fremmede svingede med en plejlsagle, greb fat i Poul Jensen og kastede ham om på vejen. Poul Jensen var en ældre, noget svagelig mand. Han var tungt påklædt og kunne ikke gøre nogen rigtig modstand. Han udleverede tegnebogen, og så røveren forsvinde.

Det lykkedes aldrig at få denne sag opklaret. En væsentlig årsag hertil var de mangelfulde hjælpemidler, politiet den gang rådede over. Telefoner fandtes ikke i nærheden af gerningsstedet, og først den næste dag kunne politiet – pr. hestevogn – blive underrettet og en af de to politibetjente, der fandtes i Thisted, kunne rykke ud for at foretage undersøgelser. Plejlslaglen blev fundet ved vejen, og den bar gode fingeraftryk, men dem forstod man dengang ikke at udnytte. Poul Jensen kunne ikke give noget sikkert signalement af røveren, aftenen var som sagt mørk, og Poul Jensen var ganske naturligt chokeret ved overfaldet. Røveren må have været stedkendt, og et par folk fra egnen var under mistanke, men beviser fandtes ikke. Mejeriet vedtog senere at dække tabet.

☆

For lang tid tilbage – omkring 1800 – lå der ved Nordentoft bro en lille papirmølle, der blev drevet ved åens vandkraft. Åen var dæmmet op i en lille mølledam. Papirmøllen

ejedes af manden på Sdr. Nordentoft, Niels Henriksen, og den var forpagtet ud til to mænd i Thisted, af hvilke den ene hed Lars Thousig. Det var ikke nogen stor forretning. Bygningen var en snes alen lang, og der var installeret grejer til maling af gamle klude og lignende, bl.a. var der en indretning, som kaldtes en »hollænder«. Forpagterne havde antaget en fagmand, en papirmagersvend, til at forestå virksomheden, men nogen synderlig forretning blev det nok ikke. En dag blev dørene stænget, og papirmageren forsvandt.

En mørk efterårsaften nogen tid senere kom forkarlen på Sdr. Nordentoft forbi stedet, og da han bemærkede, at der var lys i papirmøllen, troede han, at papirmageren var kommen tilbage og gik ned for at få en sludder med ham. Papirmageren var vidt berejst og kunne fortælle mange historier. Men møllens døre var låsede, og gennem et vindue kunne karlen se, at der flammede et vældigt bål i »hollænderen«. Han slog alarm på gården, døren blev brudt op og ilden slukket.

Næste dag blev karlen sendt ind til møllens ejere i Thisted, der boede i et hus ved havnen, og han traf dem begge hjemme. Da han havde fortalt historien om branden i papirmøllen, gik de allerførst hen til et chatol og tog sig hver en ordentlig »rommer«. Så takkede de karlen for underretningen. Politiet fik fat på sagen, og ejerne var under mistanke for ildspåsættelse, da møllen nok var ret højt assureret. Men de fastholdt, at de intet kendte til sagen, og der var ingen beviser mod dem. Der skete kun det, at papirmøllen blev hældt ud af brandkassen.

☆

Ved sydsiden af broen lå indtil omkring 1920 øst for landevejen et lille rødkalket beboelseshus. Det blev efterhånden gammelt og forfaldent, og der var noget mindre hyggeligt ved den gamle rønne. Husets sidste beboer var en mand, der gik under navnet amerikaneren. Han var omkring 1910 vendt hjem fra Ame-

rika, og han tog bopæl i det gamle hus ved Nordentoft bro, som da stod ubenyttet hen. Her boede han alene, og en landauer, som han kørte rundt i, forspændt to heste, stod ved husets vestre gavl. Når amerikaneren var ude at køre i landaueren, sad han på bukken iført en noget slidt pels fra »det vilde vesten«.

Han var en ejendommelig mand og stak ikke så lidt af mod dagligdagens Skjoldborg-

folk, med hvem han vist ikke havde noget videre samkvem. Hvem han egentlig var, og hvorfor han havde slået sig ned på dette sted, har jeg ikke rede på. Han stammede muligvis fra egnen, men slægtninge havde han vist ikke her. Da han forlod huset, stod det atter tomt, men blev så revet ned. Nu går landevejen hen over stedet, hvor det gamle hus lå.

Med Wolle på auktion

I Gammel-Skagen boede for mange år siden gamle Wolle. Han var som regel sejt at trække op, men når han først fik munden på gled, kunne han fortælle bedre end de fleste. Jeg havde hørt så meget om den gamle fisker, at jeg fik stor lyst til at høre ham fortælle. Men der skulle varsomhed til, for hvis han mærkede, at man ville have ham på gled, så var der syv segl for hans mund.

En prægtig sommeraften traf jeg Wolle oppe i klitten, og vi glædede os sammen over at se solen gå luende ned over havet. Wolle var ude for at tage kending af vejret, og vi kom da i snak. Han havde tjent mange penge ved at sprænge vrag, og samtalen kom til at dreje sig om sprængninger. Lidt efter lidt kom Wolle i skred:

– Så en gang kom a jo til Thisted, fortalte han. Der skulle være auktion over et stort vrag. A byder femogtyve kroner, men en af byens store mænd – der vistnok ikke var vandt til at blive overbudt, sagde straks meget afgørende »hundrede«. »Fem og tyve« siger a. – »To hundrede!« – »Fem og tyve« – »Fire hundrede«, tordner han. Men a blev ved med at sige femogtyve, og han blev ved med sine hundrede, indtil vi kom op på seksten hundrede og femogtyve. Så blev vraget mit.

– Kan De stille kaution? råbte auktionarius, der var noget rød i kammen af ærgrelse over, at jeg havde tilladt mig at overbyde den store mand.

– Næh, sagde a, det trowr a da it.

– Ikke stille kaution! Er De tosset, mand, vil De gøre nar ad os?

– Nej, nej, det har a da aldrig tænkt på.

– Jamen hvad er da meningen? Kender De nogen her i salen, der vil kautionere?

– Det tror a skam it. Så kiggede a lidt rundt omkring og sagde: Nej, så vidt a ka si, er der ingen bekendtere her.

– Men det er jo uforskammet! Hvor tør De byde os det? Så må auktionen gå om igen!

Ligesom de nu skulle til at begynde forfra på historien, går a hen foran bordet. – Ja, undskyld, siger a, men inden De går videre, vil a nok ha lov at betale, hvad a skylder.

– Betale? Vil De betale?

– Ja, nturligvis vil a da det. Plejer folk it aa betale her i Thisted?

– Men hvorfor sagde De ikke det straks?

– Hvem har spurgt mig om det? Men værsgod!

Og så trak a min tegnebog op og betalte mine seksten hundrede og femogtyve kroner, og så gik a.

C.B.

SPROGVANSKELIGHEDER

Under krigen 1864 var Thy en overgang besat af tyske og østrigske tropper, og blandt de gamle thyboer gik adskillige historier om tildragelser i denne bevægede tid, de fleste af munter karakter. Her er en af dem:

En tysk kaptajn var blevet indkvarteret på en gård i det sydlige Thy. Han forstod naturligvis ikke dansk, og da ingen på gården kunne tysk, blev det ikke til megen konversation. En dag havde kaptajnen sat sig ud i gårdens have for at læse. Han sad på en træstol, og da den forekom ham temmelig hård, ønskede han en pude at sidde på. Han råbte derfor ind i huset: »Kissen«! (pude).

Manden og konen hørte ham råbe, men anede ikke, hvad han mente med sit »kissen«. Da han vedblev at råbe, blev de enige om, at

meningen nok var, at han ville have et kys. Da konen var lidt til års, hentede de gårdens ganske kønne tjenestepige og sendte hende ud til kaptajnen.

Tyskeren stirrede lidt forundret på pigen, og denne var noget trykket ved situationen, men omsider tog hun mod til sig og gav manden et smækkys. Kaptajnen sprang op og brokkede en masse tysk af sig, og idet han pegede på sin bagdel, søgte han at gøre pigen begribelig, hvad det var han ville.

Men hun misforstod ham ganske og troede, at han ville have kysset i den ende, og så sagde hun:

– Nej, de gjør æ fajn slå mæ it!

Så gik hun sin vej, og kaptajnen måtte ind i huset for at finde en pude. C. B.

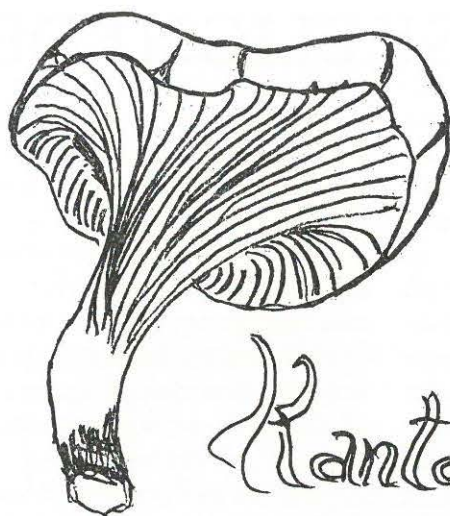
*At få
noget ud af
livet -*

Den højeste fuldkommenhed, der ligesom er af guddommelig art, er evnen til at få noget ud af livet på en fornuftig måde. Vi tracter efter andre vilkår, fordi vi ikke forstår fordelene ved dem, vi alt besidder. Og vi svigter vort eget væsen, fordi vi ikke ved, hvordan det står til dér.

Derfor kan vi stige op på stylder, så meget vi har lyst. Thi selv på stylder må vi gå på vore egne ben. Og selv på den mest ophøjede trone sidder vi dog stadig på vor hale.

De smukkeste former for liv er efter min mening dem, som holder sig på jorden og har det almenmenneskelige til forbillede. Men uden mirakler – uden at overskride normen!

*Sagt af den franske tænker Montaigne,
der levede for 400 år siden.*

Kantarellen

Det er med kantareller som med nisser. De har deres tid. For kantarellernes vedkommende er det efteråret. Varmende gule står disse eftertragtede paddehatte i skovbunden, stikker hovedet gennem mosset eller løfter bare så meget på bundens nålemønstrede dække, at de lige lader sig ane.

Der er mystik ved kantarellen, noget kultisk og mærkeligt. Den er en vild vækst uden køkkenhavens tamhed, og man føler jagtinstinktet flamme, når man væbnet med sin kurv begiver sig ud efter dette skovbundens uberegnelige vildt.

Ingen ved med bestemthed, hvor kantarellerne kan findes. Man har sine anelser, sine erfaringer fra tidligere år. Vejret leger med. Falder regnen efter en tør periode, går tankerne til de tamme afgrøder – og til kantarellerne.

Årets første kantareller er pæne og regelmæssige, lette at finde, fordi de er næsten ene om at dekorere skovbunden. Som ugerne går, bliver de mere flossede og forskellige. Det bringer yderligere forstyrrelse i billedet, at der stadig kommer flere svampearter til, efter byger bobler de op, et farveorgie i rødligt, grønligt, gulligt, brunligt. Eksplosioner i den rolige grågrønne bund.

Kantarellerne pranger ikke. De varmer øjet med deres gule kalot, vokser sig store og karakteristiske, pynter sig af og til med en lille tot grøn mos eller med en tvedelt fyrrenål spiddet gennem det bløde kød.

De farvestrålende og forkerte svampe får lov at stå. Kun kantarellerne kommer med i kurven. Fingrene bores ned i mosset, man spejder, vandrer, plukker. Der er højtid og urtid ved at være jorden så nær.

Svampene er mere end nøgternt forråd til fryseren. De er stemninger, dufte, en hel årstid koncentreret til pæne paddehatte. Indestængt mystik slippes løs den vinterdag, kantarellerne kommer på panden. Hver gang et dampende togt tilbage til efterårsskoven.

De andre farvestrålende svampe indgår i naturens omsætning som ulækre klatter i skovbunden, brune, slimede og grimme. Forvandlingen fra skønhed til hæslighed er manende.

En usædvanlig pæn kantarel ved roden af en lille gran får lov at stå i fred. Man vil følge dens vækst og udvikling. En skønne dag er den borte, kun lidt stængel er tilbage. En stor, sort skovsnegl har indtaget dens plads.

Siska.

fra det gamle album

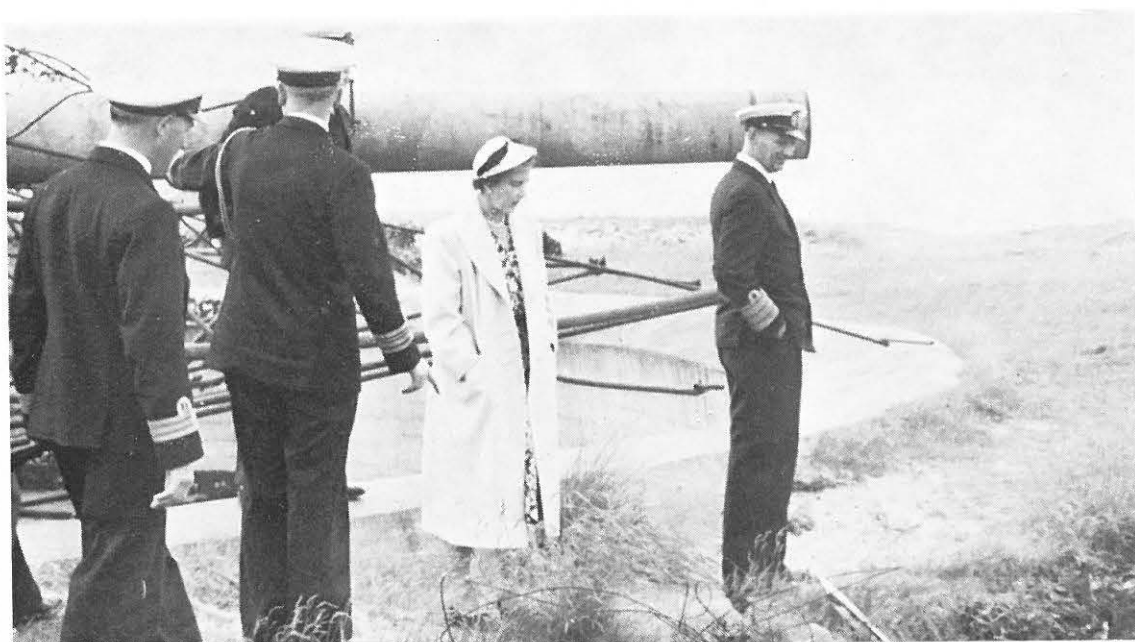

Kongebesøg i Thisted 1954. Fru borgmester Mikkelsen hilser på dronning Ingrid, mens hendes mand ser til. Yderst til venstre dommer Viggo Johansen, derefter politimester Cai Herting og kong Frederik.

Redaktør J. J. Lustrup hilser på majestæten, kong Frederik, efter at kongeskibet har lagt til ved kajen ud for Sørensens Kulhandel. Yderst til højre amtmand H. Egedorf. Mellem Lustrup og kongen ses rektor Gunner Rosholm og overklitfoged Axel Rasmussen, Søholt.

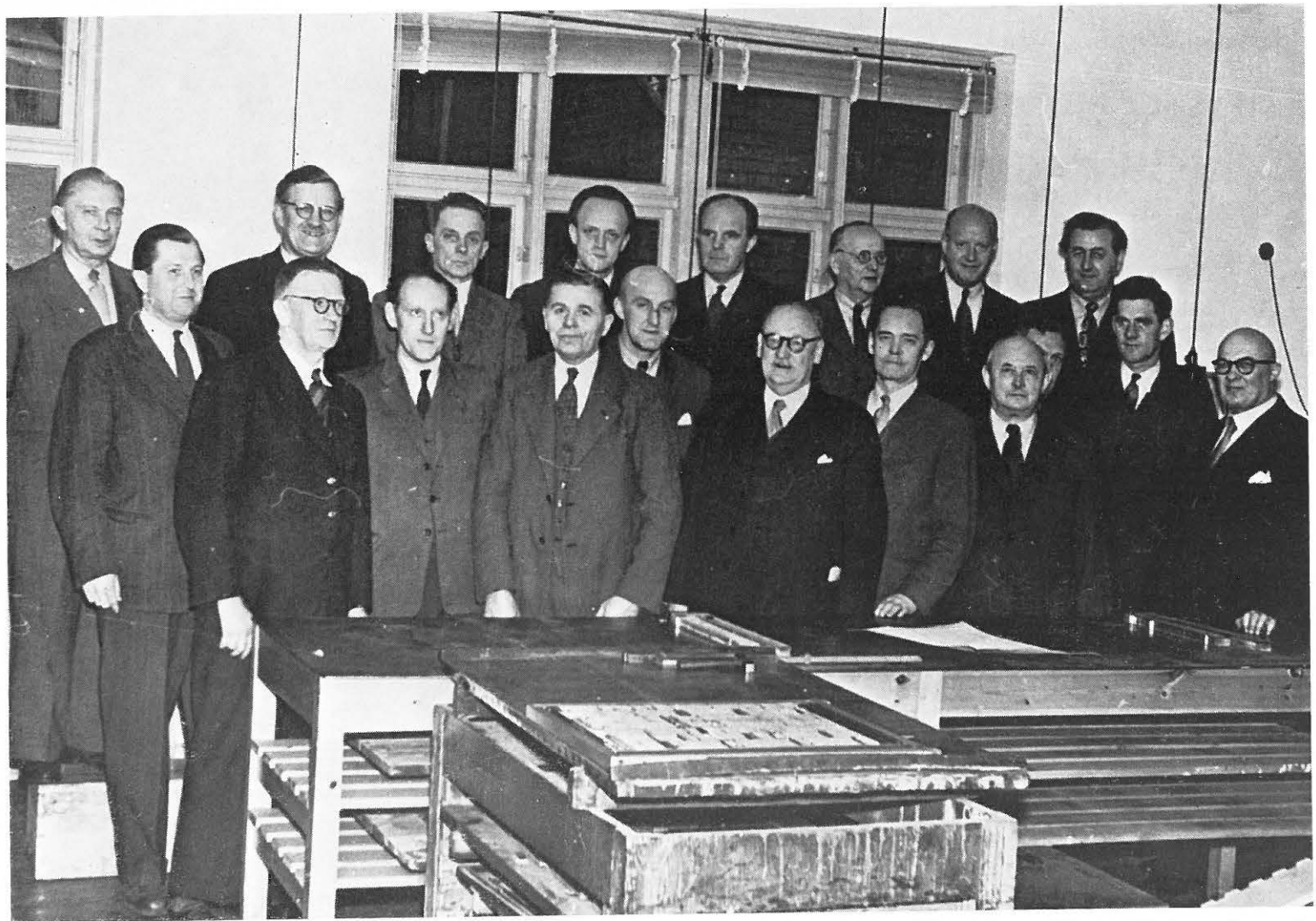

Første gang kong Frederik og dronning Ingrid efter befrielsen besøgte Thisted, gik turen til Hanstholm, hvor kongeparret så de store kanonstillinger.

Mælkekuske med 14 spand heste foran Hillerslev Mejeri i 1907, da J. P. Nørgaard var mejeribestyrer. Foruden mejeribestyreren med frue og datter, Mariane, (der blev gift med lærer P. Yde, Tilsted) ses mejerister og mejersker. En af mejeristerne er den senere mejeribestyrer Bangsgaard, Hundborg. (Billedet er udlånt af fru Frida Nørgaard, hvis afdøde mand var søn af mejeribestyrer Nørgaard).

Medlemmer af Thisted Rotaryklub på besøg hos redaktør J. J. Lustrup, da Thisted Dagblad endnu hed Thisted Amts Tidende. Billedet er formentlig taget for godt en snes år siden. Redaktør J. J. Lustrup ses yderst til højre.

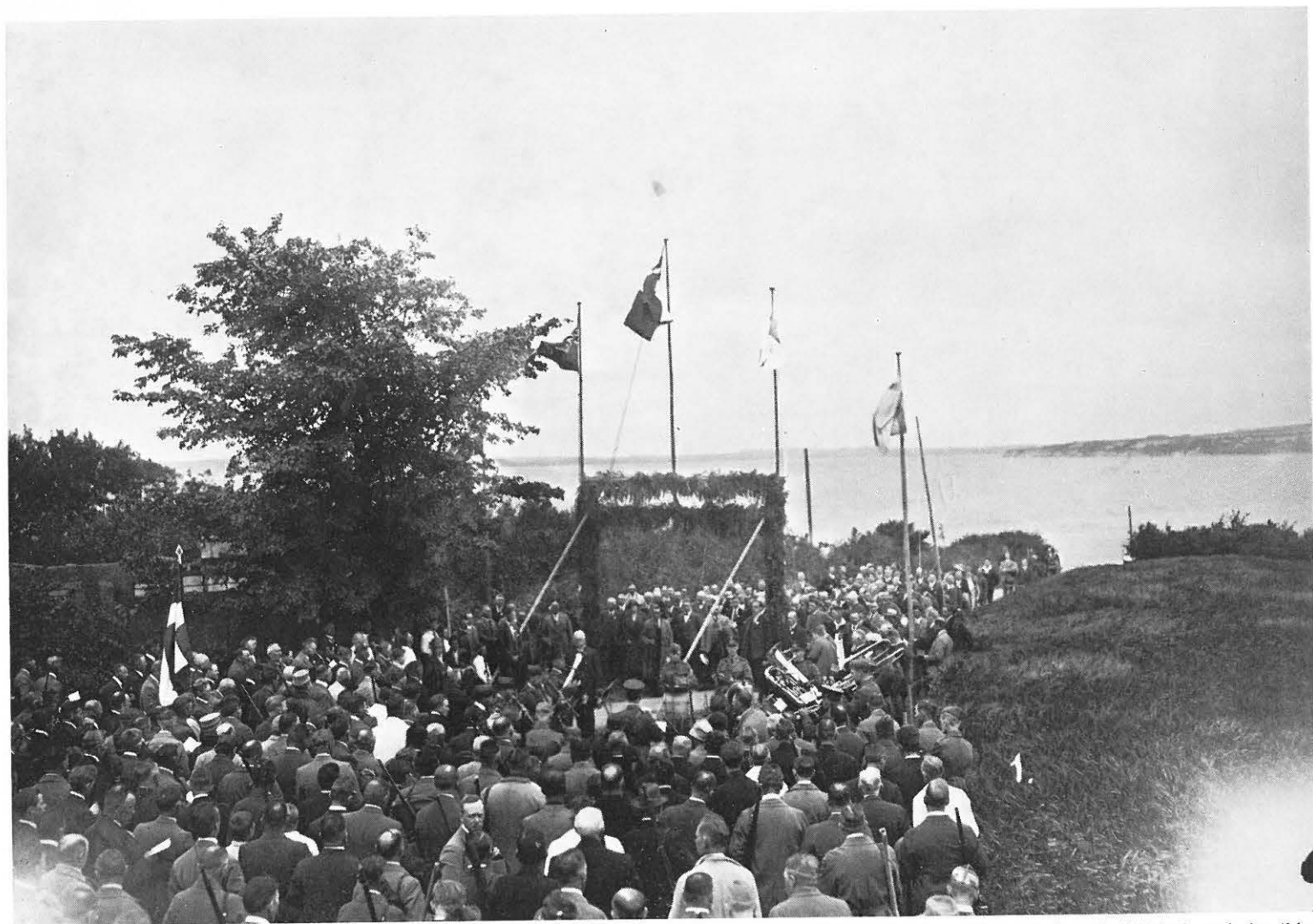
Under 1. verdenskrig sørgede Thisted Kommune for børnebespisning på asylet i Asylgade, nu missionshuset. For bispisningen stod menighedssygeplejerske, søster Anne Marie, og de damer, der ses her: fru Jørgensen, Mette Jensen, bestyrerinde Birthe Jensen, søster Jonna, fru Kaja Frost, fru Nielsen, fru Ellen Aggerholm, Dagmar Nielsen, søster Anne Marie og fru Kristine Kibsgaard. (Billedet udlånt af Agnes Kibsgaard, Sofievej 6, Thisted).

Gymnastikhold i Thisted. Nr. 4 i bageste række er Jens Ibsen Sørensen, nr. 5 urmager Ivar Lyhne, der drev forretning Vestergade 33. I forreste række ses i midten løjtnant Hansen, der var lærer på Thisted Realskole. G. Ibsen, Sørensen, Esbjerg, der vil overlade billedet til Thisted Museum eller Byhistorisk Arkiv, kender ikke flere af personerne.

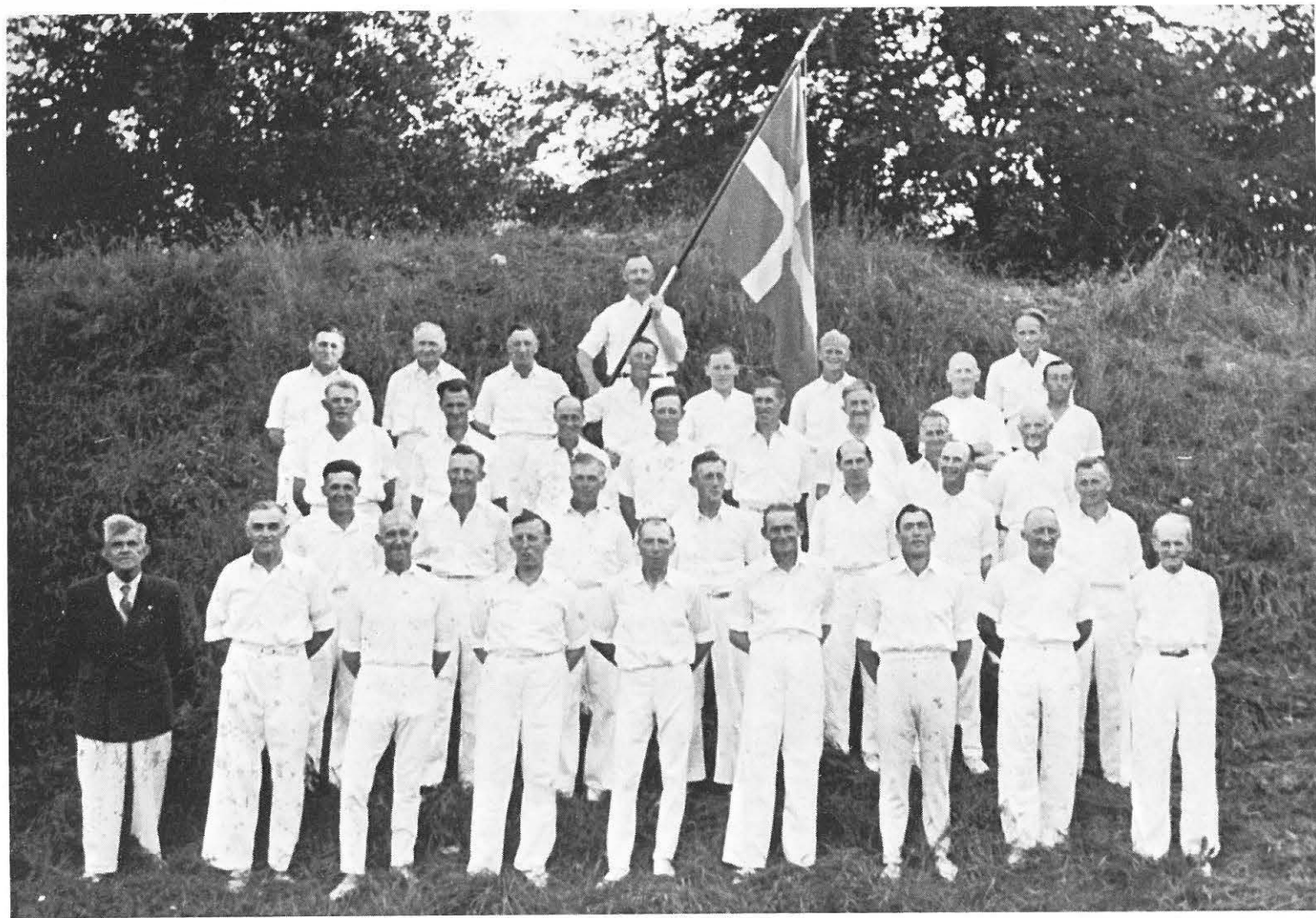
Fru Elfrida Jacobsen, Kapelstensvej 10, Thisted, har fundet dette billede i sit gamle album. I bageste række fra venstre ses en søn af maler Nielsen, Skovgade, Chr. Jacobsen, Kolonial-Importen, en ukendt, Chr. Smed Christensen (ægeksperten Kronborgvej), en ukendt. – Forreste række: Sygehusinspektør Niels Kibsgaard, Clara Kabell (søster til lærerinde Agathe Kabell) og Anna Sørensen (søster til musiklærerinde Ellen Sørensen og Alb. S. Bornerup).

Fra et skyttestævne i Thisted. Men hvor er billedet taget og hvornår? G. Ibsen Sørensen, Esbjerg, der har stillet billedet til rådighed, ved det ikke. Hvem kan svare på spørgsmålene?

Dette billede er taget i Hvidkær-lejren i Hjørdemaal. I mange år sendte Sct. Georgsgildet i Thisted børn på ophold i denne lejr. En af dem, der havde med lejren at gøre, var Svend Ove Bach, nu formand for Thisted tekniske Skole. Han står i døren.

Et billede fra den tid, da man endnu samledes til en årlig gymnastikfest i Sjørring Volde. Der skal nok være en del, som vil kunne nikke genkendende til nogle af gymnasterne. Lederen er Johannes Yde, Aarup, der døde i marts i år, 85 år gammel. Billedet er taget for en snes år siden.

Vestervig-Agger Sogneråds sidste møde med deltagere fra Thyborøn holdtes i marts 1954. Stående fra venstre Sigvald Steffensen, Vestervig, Ejnar Rom, Thyborøn, Chr. Pedersen, Agger, Anders Nyby, Vestervig, Peter Riis, Vestervig, E. Pedersen, Thyborøn og Otto Christensen, Thyborøn. Siddende Laurids Jensen, Vestervig, Jakob Jakobsen, Villerup, sognerådsformand, direktør Ravnsmed, Vestervig, Edvard Christensen, Thyborøn, og kærner Faurholt. Thyborøn blev adskilt fra Vestervig-Agger fra april 1954.

Tygstrup Gymnastikforenings folkedansere 1913: Lederen Agnes Sparrevohn (senere gift med lærer Grøn, Villerslev), Anna Holmgaard og Alfred Kirkegaard (blev gift og bosat i Aalborg), Emma Frederiksen (trikotagehandler i Vestervig), Kristen Krabbe, (gdr. Gammeltoft i Trankjær), Marie Krabbe og Kr. Frøkjær (gift og bosat i Gårudhusmølle), Marie Frøkjær, (gift med Alfred Yde, Aaarup), Peder Madsen Jensen (propr. Gadegaard, Helligsø), Marie Krogsgaard (gift med køb. Thv. Yde, Hundborg), Mette Pedersen (ekspeditrice), Jens Christensen (gdr. Hedehus vest for Ashøje), Peder Pedersen, (gdr. Hovdahl, Vesterby), Anna Yde (gift med Laur. Larsen, gårdejer ved Brorup), Kristine Sørensen (gift med Martin Jensen, Skaarup, Vestervig), Jens Nielsen (gdr. Færgeborgs Mark), Anders Kj. Jensen (snedker i Tygstrup). Billedet er med oplysninger stillet til rådighed af Kr. Krabbe, der nu bor i Vestervig.

Høstfolk glæder sig over, at arbejdet er gået godt. Det kunne se ud, som om det er Ths. Lund, Flyskovgaard, Hunstrup, der sidder yderst til venstre, men hvem er de øvrige?

Thisted Roklubs to årsers inriggerhold med styrmænd i april 1930: Smed Ths. Christensen, kommis Chr. Tandrup, farmaceut Jens Hald, kontorist Adolf Madsen, typograf Ejnar Hansen, maskinarbejder Simon Christensen, ekspedient Johan Thomsen, kommis Svend Nielsen, farmaceut Lauritz Kjellerup og typograf Orla Abildgaard Jacobsen, der har udlånt billedet.

I 1932 vovede tre unge Thisted-boere sig ud på en cykeltur gennem Europa. Ved starten fra Vægtergangen tog fotograf Ingrid Jørgensen dette billede. Man ser sadelmager Munk, snedker Fuglsang, slagtermester Charles Agerholm, bogtrykker Abildgaard Jacobsen og dennes første hustru, urmager Lyhne, fru Lyhne, datteren Tove og sønnerne Knud, Alfred, Svend Erik og Poul, Edvard Agerholm, barber Aksel Christiansen, cigarhandler Ejnar Stensgaard, slagtermester Olsens datter, Dagny, brødrene Kai, Johannes og Poul Abildgaard Jacobsen. Ved cyklerne fra venstre Ivan Lyhne, Orla Abildgaard Jacobsen og Niels Peter Hilligsøe.

Efter at have cyklet ca. 10.000 km gennem Europa lagde Ivan Lyhne, Niels Peter Hilligsøe og Orla Abildgaard Jacobsen turen om ad Rådhuspladsen i København. Der var stor modtagelse, da de 16. september 1932 nåede hjem til Thisted.

Da en fransk flyver var i Thisted omkring 1910, vovede fire modige sig op. De er placeret over Thisted Kirke for at give fornemmelse af, at de har været i luften. Billedet er udlånt af Wiggo Taabel, der ses til venstre.

FDFs orkester ca. 1910: Øverste række fra venstre: Jens Christensen, Ejnar Trærup, Albert Bornerup, Arthur Gammelgaard, Chr. Christensen, Alf. E. Poulsen, Jørgen Kirkegaard og Anders Terkildsen. Midterste række: Harald Christensen, Carl F. Resting, lærer P. L. Hald, Charles Andersen, Einar Nørby. Nederste række: Jens Tøttrup, Alf. Olsen, Chr. Eriksen, Rich. Christensen og Hjalmar Bøggild.

Medlemmer af Thisted FDF's orkester. Hvem er det mon, vi ser på billedet, og hvornår kan det være taget? Redaktionen af »Jul i Thy« vil være taknemlig for oplysninger. De vil gå videre til Byhistorisk Arkiv.

Da Thisted i 1951 af udvalget for »Den danske propagandauge for den levende musik« blev udpeget til at være »musikkens by«, gennemførtes i løbet af en uge over firs arrangementer. Som led i festlighederne blev blikkenslager Harald Christensen, Ferderiksgade, sendt gennem byen med tromme for at gøre opmærksom på, hvad der var på programmet.

Året der gik

OKTOBER

Thisted Byråd godkender, at Teaterfonden genoplives. En bestyrelse bestående af to fra byrådet og to fra håndværkerforeningen skal stå for scenen ved Hotel Aalborg. De årlige driftsudgifter anslås til 6-10.000 kr.

På årsdagen for dansk tilslutning til EF, 2. oktober, arrangeres protestmøder i gågaden i Thisted og på Hotel Aalborg. Talere: provst Georg Langkjer, Hunstrup, den kommunistiske folketingskandidat Estrid Balslev, Viborg, og gdr. Jens Kirk, Thousgaard.

Viborg Amts Husholdningsforeninger og Husmandsforeningernes husholdningsudvalg har taget initiativet til oprettelse af en oplysningscentral, som skal være til rådighed for forbrugerne. Kontorer i Viborg og Thisted.

Foreningen Børn og Samfund, som har vist aktivitet i ægteskabs- og børneværnsager i Sydthy, har kun 25-30 betalende medlemmer, oplyser formanden, Svend Aage Andersen, Århus, til retten i Thisted.

Stagstrup Kirke får leveret et tårnur fra Thubalka i Vejle, efter at en anonym giver har skænket penge til uret.

Ved den 15. almindelige vurdering steg sommerhusgrunde i Agger gennemsnitlig 573 pct. Den gennemsnitlige stigning i Sydthy Kommune var 67,1 pct. for ejendomme og 77,1 for grunde.

Hanstholm Fiskeindustri filial i Frøstrup vil sende fladfish, fanget af polske fiskere, til

det amerikanske marked. Virksomhedens kapacitet bliver 10 tons om dagen.

Hanstholms nye idrætshal til 2,5 millioner tages i brug 7. oktober. Hallen er 1530 kvadratmeter stor og får plads til 2000 mennesker. I den gamle hal, opført under besættelsen, er der plads til 1000.

Antallet af forbrugere under Thisted Gasværk er i løbet af et år halveret til 900. Byrådet har efter forespørgsel til alle forbrugere besluttet at indstille produktionen senest i april 1975.

Borgmester Carl H. Christensen, Mors, vælges til formand for det nye lokalnævn, der skal behandle eventuelle klager over politiet.

Efterårsstorm kræver to døds ofre på Limfjorden: den 59-årige Erik Andreas Eriksen, Vesterkær, Hundborg, og den 14-årige skoleelev Ulrich Masbaum, Westfalen.

En oversigt fra fiskerikontrollen i Hanstholm viser, at 111 kuttere fra EF-lande indbragte fisk i september.

Thisted Kommune indfører fleksibel mødetid for personalet. I følge kommunaldirektør Hans Petersen skaber »flectid« større tilfredshed og arbejdslyst.

Den tidligere forstander for Nordenfjord Højskole i Gærup sælger skolens bygninger til Roskilde Kommune for 900.000 kr. De skal bruges til lejrskole.

Læge Søren Basse, Hurup, som har over-

taget praksis efter Johannes Drost, køber Sydthy Sygekasses ejendom med henblik på at anvende den til lægehus.

Lærer Karen Tolsgaard, Boddum, og landmand Mads Vester Kjærgaard, Nørhaa, skal på syv ugers kursus i Tanzania, før de udsendes som U-landsfrivillige af Mellempfolkeligt Samvirke.

Tidligere politimester i Hurup, Kay Bagger, nu leder af det kriminalpræventive råd, anbefaler at holde kirkerne låst. Antallet af anmeldte tyverier er steget med 300 pct.

Politimester Jørgen Bodenhoff, Thisted, afviser en anmeldelse mod den fungerende socialinspektør i Hurup, Ella Sørensen, der i forbindelse med en skilsmisssag beskyldes for misbrug af sin stilling.

En ny auktionshal tages i brug i Hanstholm 23. oktober. Den koster omkring 1³/₄ mill. kr.

Kornavlén på præstegårdsjorden i Vestervig giver 30.000 kr. i overskud. Pengene indgår i en fond til et nyt orgel, der anslås at ville koste halvanden million.

NOVEMBER

Det første »spadestik« til en Thy-hal i Thisted tages af en gravko. Formanden for haludvalget, installatør Henning Mortensen, siger: Jeg må erkende, at jeg har spekulationer med hensyn til økonomien. Hallen bliver nok en underskudsforretning, men skal den udvikling, der er i gang i området idustrielt og uddannelsesmæssigt, fastholdes, kræves der investeringer som Thy-hallen, investeringer i ungdommen.

Thisted Menighedsråd beslutter at købe Handels- og Landbrugsbankens ejendom i Vestergade med henblik på indretning af et kirkecenter. Pris 650.000 kr. En plan om fortsat restaurering af kirken vedtages med 16 stemmer for og 2 imod. Gulvet sænkes, panelerne fjernes, der installeres nyt varmeanlæg og opsættes ny stole. Den gamle albertavle anbringes på sin oprindelige plads. Første etape af restaureringen bliver reparation af tårnet.

Landsretssagfører Lennard Bech, København, har planer om et turist- og feriecenter til et halvt hundrede millioner i Hjordemaal Klit.

Anlægsudvalget bag Hanstholm Havn-projektet afleverer et regnskab på 162 sider til revisionsdepartementet. Udgiften blev på i alt 135 mill. I 1960 var der regnet med 90 mill.

Under stormvejr kastes en 2000 tons polsk

lægter »Elbe 120« op på stranden mellem Klitmøller og Hanstholm, efter at den har revet sig løs fra en polsk slæbebåd »Swiatowid«.

Teknisk Udvalg i Thisted har udarbejdet forslag til vejnavne efter påbud fra Kommunernes Landsforening, siger Alfred Overgaard. Svend Odgaard mener, at kommunen ikke vil få ret meget andet ud af nye vejskilte end en udgift på 500-600.000 kr.

Ministeriet for offentlige arbejder kræver stop for privat havn i Sennels, anlagt af den 80-årige J. P. Kjeldgaard, der skal føre stranden tilbage til dens oprindelige form.

Antallet af fiskefartøjer, indregistreret i Hanstholm, er opgjort til 103, en stigning på 18 i løbet af et år. Værdien af kutterne er steget fra 33 til 47 millioner.

Handels- og Landbrugsbanken flytter 12. november fra Vestergade til ny bygning ved Toldbodgade. Grund og håndværkerudgifter løber op i 7¹/₂ million.

Til folketingsvalget 4. december er opstillet 27 kandidater fra 8 partier i Thistedkredsen. 23 af kandidaterne indgår i en sideordnet opstilling for hele Viborg Amt.

Hvis småbørn blev madet med samme omhu som smågrise, ville mange tandsygdomme kunne undgås, siger overlæge Søren K. Søren-

sen i Viborg Amtsråd som kommentar til rapport om, at skolebørn i 1. klasser i Thisted, Skive og Viborg har dårligere tænder end børn andre steder i landet.

Lægteren »Elbe 120« bevæger sig under storm 12.-13. november et par kilometer mod nord, og der tilkaldes assistance fra Kattegats Marine-distrikt til at få hold på lægteren, der kan blive en fare for Hanstholm Havn. En sandsuger i havnen beskadiger to kuttere.

Under restaurering af Villerslev Kirke afsløres kalkmalerier, der er fra tiden 1575-1600. Konservator Olav Hellvik får til opgave at foretage afdækningen.

Den afdøde hjemstavnsforfatter Hans Bakgaard, Ydby, bliver ved en kombineret fødselsdags- og mindefest på Hotel Vestervig hædret på en måde, der er en konge værdig, skriver Thisted Dagblad: Gennem mange taler, sange, hyldestdigte, mere kontante indsamlinger og salg af bøger samt ved fortolkning af en lang række Hans Bakgaard-digte og viser manifesterer ca. 250 tilhængere, at digterens ånd lever i bedste velgående.

Jegindø blev 19. november for tredje gang i løbet af november afspærret fra omverdenen, fordi høje bølger skyller hen over dæm-

ningen mellem øen og Thyholm. En byggekran i Hanstholm redder fem nødstedte fiskere fra kutteren »Hans Jane«, der sejler mod den østre ydermole. Et sjette besætningsmedlem reddes af helikopter.

Omkring halvdelen af gadelamperne i Thisted slukkes for at spare på elektricitet. Hvis indskrænkningen fortsætter, vil der indtil 1. april kunne spares omkring 25.000 kr.

Søndag den 25. november: forbud mod bilkørsel. I Thisted Kommune har 350 fået dispensation til kørsel i et vist omfang. Den kollektive trafik nedskæres med 15 pct. Statsminister Anker Jørgensen og frue benytter rutebil under tur til vælgermøder i Hanstholm, Hurup og Thisted.

Vælgermødet på Afholdshotellet i Thisted torsdag den 29. november får et dramatisk forløb. Først rammes Fremskridtspartiets kandidat, tømremester Hans Bach, Klitmøller, af et hjertetilfælde. Derefter bliver dekoratør Carlo Thomsen, Thisted, der indtager hans plads, syg. To overlæger i salen tager sig af dem. Hans Bach indlægges på sygehus, Carlo Thomsen bliver kørt hjem. En tredje repræsentant for Fremskridtspartiet, Børge Møller, Nors, klarer sig igennem aftenen.

DECEMBER

Fhv. handelsmand Chr. Immersen, Stagstrup, og fru Jenny Andrea fejrer krondiamantbryllup 4. december. De blev gift i 1908.

På valgdagen 4. december meddeler Fremskridtspartiet i en annonce: Hans Bach er igen frisk som en havørn og klar til at kæmpe videre for vi almindelige mennesker!

Der kan spares mange penge, måske millionbeløb ved at overrisle klitarealerne og skovstrækningerne omkring Stenbjerg og Klitmøller med husspildevand i stedet for at lede det ud i Vesterhavet, mener fhv. kommuningeniør i Nykøbing Mors, Chr. Bodholt.

Fra lørdag den 8. december indskrænker samtlige rutebiler med forbindelse til Thisted deres ture på grund af oliekrisen. Også togtrafikken nedskæres.

Agger Kirke har fået sin klokke svejset for et beløb på godt 11.000 kr. Klokkeren er fra 1720.

Kystinspektorens målinger øst for Lildstrand viser, at kysten er rykket 25 meter tilbage siden målinger i 1971.

Hanstholm klarer belysningen på byens juletræ ved hjælp af en vindmølle og akkumulatorene.

32 nordvestjyske brevueklubbers fællesudstilling i Hurup rammes af oliekrisen. Der kom kun 200 besøgende.

Fra værtshuse i Thisted stjæles i stigende grad frakker og pelse på grund af kulden.

Thisted Dagblad skrev 11. december: Der var mere end halvkoldt, der var hundekoldt i Viborg Amtsråds mødesal i Skottenborg i Viborg i går, og den bidende vinterblæst søgte med held inden for de utætte vinduer, så amtsborgmester P. E. Eriksen havde en meget aktuel baggrund for sin beretning om oliebesparende foranstaltninger. De helt store olieslugere er vaskerierne ved sygehusene i Thisted og Kjellerup.

Efterspørgslen på pejsebrænde er på grund af oliekrisen så stor, at flere plantager melder alt udsolgt, oplyser overklitfoged P. Skarregaard, Vester Vandet.

En 58-årig tidligere gårdejer i Hørdum,

Niels Peter Jensen Vestergaard, testamenterer hele sin formue på omkring en halv million til velgørende formål.

En række firmaer i Thisted averterer: På grund af energikrise ser vi os nødsaget til at lukke vore forretninger fra og med lørdag den 22. december til og med den 1. januar.

Sigfred Møller Pedersen, Egebæksande, får overrakt Det kongelige danske Landhusholdningsselskabs diplom og medalje for lang og tro tjeneste. Han har været ansat på Egebæksande i mere end 25 år.

Blandt de nye ministre, der udnævnes 18. december, er Kr. Damsgaard, der netop har trukket sig tilbage som kandidat for Venstre i Thistedkredsen efter omkring 30 år i folketaget. Han bliver kirke- og trafikminister. Tidligere indenrigsminister H. C. Toft bliver medlem af folketingets præsidium.

Thisted Kommunes ældste, Poulina Madsen, aldersdomshjemmet Kristianslyst, dør 15. december i en alder af 103 år.

P. Munk-Madsen, Klitmøller, Anton Jensen, Lildstrand, og Niels Olsen Krogh, Klitmøller, udnævnes til æresmedlemmer af Hanstholm Havns Fiskeriforening.

Thisted Varmeforsyning gør status 28. december: der mangler 2-3 pct. i, at besparelser i olieforbruget kommer op på 25 pct.

JANUAR

En tør sommer gøres op. Det nye år begynder med et nedbørsunderskud på godt 100 mm. Der er i 1973 faldet 591 mm regn. Gennemsnittet er på 696 mm. I syv af årets måneder har nedbøren været under det normale.

I et brev fra Huddinge ved Stockholm til Hanstholm Borgerforening komplimenteres ideen med at lade en vindmølle give strøm til juletræet. Ideen må kunne udnyttes på andre områder, mener den anonyme brevsriver.

Stud. med. Inge Lis Kanstrup, datter af købmand Kanstrup, Spangbergsvej, Thisted,

får fra Rotary Foundation et stipendium på omkring 40.000 kr. til studier ved Stockholm Gymnastik- og Idrætsskole. Hendes speciale er idrætsmedicin.

Som følge af brændstofsituationen tager Danair Fokker Friendship-flyet med plads til 56 passagerer ud om morgenen og flyver i stedet Nord 262 med plads til 29. Strækningen Thisted Lufthavn-Kastrup tur-retur er udregnet til 1278 km. På denne strækning bruger en Nord 262 1015 liter brændstof, Fokker Friendship 1795 liter, Metropolitan 1480 l.

En effektiv sikring af kysten vest for Thyborøn er mere påkrævet end nogen sinde efter de hårde vinterstorme, siger borgmester Lars Lyng, Thyborøn. I løbet af få måneder har havet taget 15 meter af kysten.

Straks oliekrisen begyndte, steg efterspørgslen på brænde, og overklitfoged P. Skarregaard, Søholt, V. Vandet, siger, at kun hvis man er usandsynligt heldig, kan man købe tørt brænde.

Andelsmejeriet Hanstholm kan i løbet af to timer skifte fra olie til fast brændsel, som blev sikret under Suez-krisen i 1956.

De tohjulede køretøjer får en renæssance. Motorforhandler J. L. Dybdahl, Snedsted, siger, at han har haft en halv snes henvendelser fra kunder, der gerne vil bytte deres bil med en knallert eller en motorcykel, men den form for handel tager vi os ikke af, siger han.

Thisted Byråd diskuterer en ansøgning fra husholdningsudvalg om økonomisk støtte til et forbrugerkontor i Thisted. Forslaget fik kun én stemme, fra Dorthea Sinding Jensen, Snedsted, der mente, at et forbrugerkontor havde manglet på egnen i mange år.

Benzinsalget i Thisted er faldet 20-25 pct. i løbet af de to måneder, oliekrisen har varet. Nedgangen i omsætningen har for flere forhandlere ført til betydelige økonomiske vanskeligheder.

Autoforhandler Emil Henningsen, Dragsbækvej, Thisted, vil anlægge sag mod Thisted Kommune. Han mener, bygge-loven blev overtrådt, da der blev givet tilladelse til at opstille en pølsebod foran hans hus.

Hvidbjerg Kirke restaureres. Et flertal i

menighedsrådet vedtager at indsende ansøgning til kirkeministeriet om at få orglet placeret ved sideskibets nordvæg.

Sparekassen Thy udsender bogen »Ulykken på havet den 21. november 1893«, skrevet af stiftamtmand Florian Martensen-Larsen. Ved Harboøre druknede 27 fiskere, deraf 19 familiefædre, 13 Aggerfiskere omkom, tre fra Vorupør og syv fra Klitmøller.

Fhv. sognerådsformand Jeppe Christensen, Ræhr, fylder 85 den 29. januar og fortæller om Hanstholm Havn. Særlig dvæler han ved historien om den gode vesterhavstorsk, der skulle blødgøre de hårde politikere: Det var P. Munk-Madsens idé. Vi sendte en stor, frisk torsk til Snapstinget, før vi skulle mødes med en minister og politikere, og bad Snapstingets kogejomfru om at tilberede den efter alle kunstens regler. Ja, for De kan vel lave torsk til, spurgte Munk-Madsen. Selvfølgelig kan jeg det, svarede hun, for jeg er selv jyde. Bænket ved det gode bord med den liflige torsk sagde Munk-Madsen til vore politiske gæster: Så frisk og god en fisk er d'herrer nok ikke vant til. Af den slags kunne der landes mange, blot vi fik den i havn!

Her i Vang vil vi nødig have, at vores skole skal nedlægges. Hvorfor kan de ikke lade os være. Vi har det godt, som vi har det, siger skolenævnensformand, mejeribestyrer Sv. Sanddal, Vang, til plan om at nedlægge skolerne i Vang, Øsløs, Sønderhaa og Vandet.

Handels- og Landbrugsbanken uddeler guldmedaljer – til købmand Evald Sørensen, Thorsted, og til brødrene N. C. og Vagn Andersen, Thisted.

FEBRUAR

Svenske, norske og danske repræsentanter for trafikselskaber, turist- og motororganisationer, hoteller og kroer henstiller efter en konference i Aalborg, at kørselsforbudet om søndagen bortfalder snarest muligt af hensyn til

den alvorlige situation navnlig for hoteller og kroer.

Koldby Håndværker- og Borgerforening har over 100 deltagere i en konditur på en billøs søndag.

Fhv. opsynsmand ved redningsvæsenet, Chr. A. Harbo, Hanstholm, fylder 80 den 14. februar. Han var i redningsvæsenets tjeneste i omtrent 50 år og har været med til at redde 116 mennesker.

Justitsministeriet søges om tilladelse til at ophæve et gammelt legat »Søndbjerg-Lyngs Skolekasse«. Hensigten med legatet har været, at det skulle give en afkastning på nogle få kroner om året til landsbylærere for deres ulejlighed med at gøre rent i kirkerne. De

skulle fortrinsvis sørge for at feje i våbenhuset.

Læge Margrethe Rask, datter af Frida Rask, Tingstrupvej 71, Thisted, har taget en gerning op på et hospital i Zaire i Afrika. Hun er den eneste læge på et hospital med 120 sengepladser.

Den første søndag med biltrafik – 17. februar – forløb stille. Falck-Zonen i Thisted havde ingen udrykninger som følge af færdselsuheld.

Tidligere friskolelærer, forfatteren Jens Rolighed, Klim, døde natten til 20. april – 14 dage før han ville være fyldt 80 år. Han havde skrevet »Jyske digtere og deres hjemstavn«, »Danske digtere i Jylland«, »Det jyske sprog og dets bedste fortolkere«, »Bølbergbogen«, »Han Herred – landet mellem hav og fjord« og »Folkeskikke i Han Herred«.

Til byrådsvalget i Thisted Kommune er opstillet 147 kandidater mod 127 ved valget i 1970.

Af et beløb på 100.000 kr. til arrangementer i forbindelse med Thistedes 450 års jubilæum beslutter byrådet at bevilge 12.000 kr. til museet, bl. a. med henblik på særudstillinger. Provst Georg Langkjers kommentar: Bare der ikke også kommer en ansøgning om tilskud til en mindegudstjeneste for Stygge Krumpen!

Postmesterembedet i Vestervig nedlægges fra udgangen af februar. Det har været ubesat, siden postmesteren i juli 1973 blev forflyttet til Hurup.

MARTS

Repræsentanter for kommunalbestyrelserne i Sydthy og Thyborøn-Harboøre skriver kontrakt med Søren Larsen og Sønners Skibsværft i Nykøbing om en færge til Thyborøn Kanaloverfarten. Pris 4,7 millioner. Den skal leveres senest 15. juni 1975.

Tirsdag den 5. marts valgtes følgende 21 medlemmer af Thisted Byråd: Socialdemokratiet: Poul Jensen, Knud Larsen, Anton Odgaard, Tage Salomonsen, Albert Sunesen og Ole Vagn Christensen. Det radikale Venstre: William Aslak. Det konservative Folkeparti:

Viggo Poulsen, Henning Poulsen, Georg Langkjer, Ove Frøkjær og Niels Vestergaard Tange. Upolitisk liste: Svend Odgaard. Kristeligt Folkeparti: Marius Hvidberg. Venstre: Jørgen Raaby, Marthinus Krogh, Svend Thorup, Holger Visby, Alfred Overgaard, Peder Fink og Holger Hansen.

I Hanstholm Kommune valgtes: Socialdemokratiet: Chr. Hansen, Sv. O. Bertelsen, Peter Sand Mortensen, Evan Andersen og Stinne Sørensen. Det konservative Folkeparti: Sv. Aa. Heiselberg. Ræhr upolitiske liste: Carl Yde og Per Kristensen. Tømmerby fællesliste: Gustav Kaspersen og Gunnar Nielsen. Lild fællesliste: A. K. Nielsen. Fremskridtspartiet: Hans Bach og arkitekt Peer Sand.

I Sydthy valgtes følgende socialdemokrater: Eigil Pedersen, Ejner Vinderslev, Chr. Mikkelsen og N. K. Sørensen. De radikale: Lilli Petersen. Konservative: Arne Hyttel, N. O. Lyngs, Valdemar Nielsen og Aage Sørensen. Venstre: Viggo Ringgaard, Søren Pedersen, Arne Stefansen, Ove Lykke, J. C. Dybdahl, Ingrid Vang, Bjarne Brændgaard og Kaja Hansen. Fremskridtspartiet: Carl Paasch.

På Thyholm valgtes Jens Hargaard (V), H. Rysgaard (K), Arthur Højbjerg (V), Sv. Erik

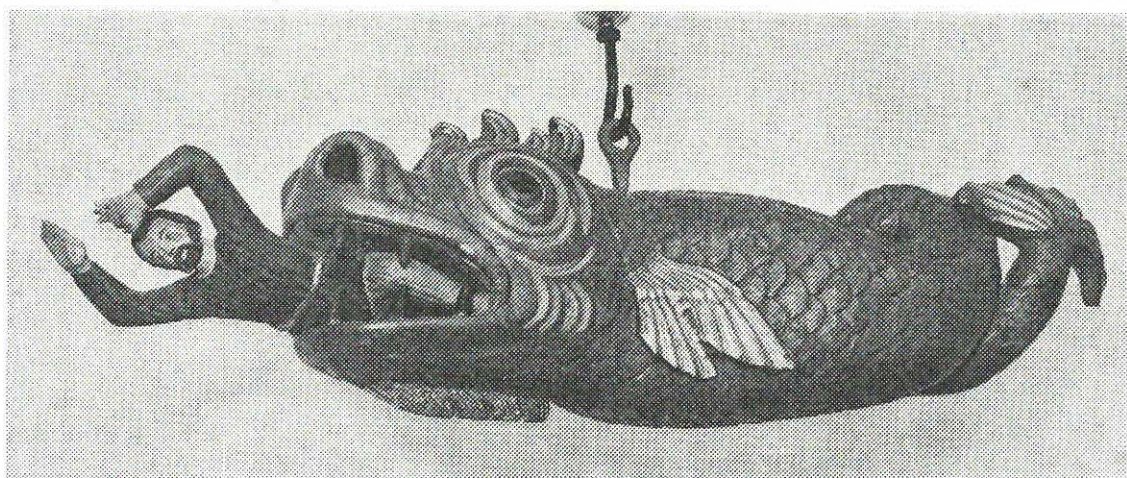
Strøm (S), Leo Villesen (Lyngs), Astrid Nielsen (Jegindø), Hanne Christensen (V), Holger Christensen (K), Kr. Billeskov (V) Vagner Mikkelsen (S) og Laust Sørensen (V).

Kystinspektoret i Lemvig har ved en række undersøgelser konstateret, at på steder, hvor der graves ral, rykker kysten fire gange så hurtigt tilbage, som hvor den ligger urørt hen.

Kalkmalerier, der er draget frem i Villerslev Kirke, betegnes af Nationalmuseet som en værdifuld kulturhistorisk skat, og i menighedsrådet er der enighed om, at de skal bevareres. Konserveringen vil koste 30.000 kr.

Hvidbjerg Kirke tages i brug søndag den 17. marts efter restaurering til 1½ mill. kr. Nationalmuseet kunne ikke imødekomme et lokalt ønske om at sløjfe tre begravelser i Det ørsneske Kapel, men har til gengæld tilbudt at betale istandsættelsen af kapel og kister. Kapellet tilhørte fra omkring 1750 Chr. Nielsen Ørsnes, Helligkildegård, der oprettede et brev, hvori der stod, at kapellet til evig tid skulle rumme Ørsnes-slægtens jordiske rester.

725 gymnaster fordelt på 27 hold deltog i den årlige opvisning i Nordvestjysk Gymnastik- og Ungdomsforening. Opvisningen fandt

En mærkværdighed i Hvidbjerg Kirke er denne figur skåret ud i træ. Den er antagelig fra omkring året 1750 og forestiller hvalfisken, der er ved at sluge Jonas.

sted i Sjørring-hallen. Dermed var Sjørring påny centrum for en stor opvisning. Tidligere foregik de ved voldene.

Tre strandfogeder: Holger Jensen, Nr. Vorupør, P. Munk Pedersen, Nr. Vorupør, og Niels Jørgensen Poulsen, Stenbjerg, protesterer mod, at retningsvæsenets strandvagtordning skal ophøre fra 1. april. Derimod mener Chr. Christensen, Lyngby, at ordningen har overlevet sig selv.

På Thy Plantningsforenings møde fremhæver formanden, Peiter Hedegaard, Tilsted, at de klimatiske forhold har været ugunstige for plantevæksten. Lille vinternebdør har bevirket en grundvandssænkning, som det kan tage flere år at indhente. Den lange periode med nedbørsunderskud førte til, at mange nyplantninger er gået helt eller delvis ud.

Justitsministeriet har fået finansudvalgets tilslutning til køb af en grund ved Kronborg-

vej i Thisted med henblik på opførelse af en ny politistation. Efter planen skal en ny politigård være på 2200 etagemeter, en arrest på 14-1500. Byggeriet ventes ikke fuldført før om 4-5 år.

Brobygningen ved Sallingsund skal farvefilmes. Udgiften bliver ca. 200.000 kr. Amtsrådets økonomiudvalg vil bevilge 40.000 kr.

Formanden for havnerådet i Hanstholm, Jørgen Kjærgaard, fremlægger en ideskitse, hvorefter en havneudvidelse ikke skal ske mod øst, men mod vest ind i det store bagland, som hører under havnen.

For en indsats i hjemmeværnet i 25 år bliver omkring 75 fra Thy og Mors dekoreret. Ved en parade i Thisted Borgerskoles gård dekorerer generalmajor O. C. Permin personlig tre: fhv. distriktslotte Else Klingberg, Nykøbing, distriktslæge H. Friis-Rasmussen, Nykøbing, og vaskeriejer Poul C. Klit, Thisted.

APRIL

Til førsteklasseerne i Thisted Kommune er tilmeldt 473 elever mod 525 året før – en tilbagegang på 52. Skoledirektør Orla Nielsen oplyser, at tilbagegangen udelukkende falder på landskolerne. Der har været fremgang i byen. Til Thisted Gymnasiums 1. G er tilmeldt 167 mod 145 året før – en fremgang på 22, oplyser rektor Kaj Nysted.

På en mark i Stagstrup afdækkes en sten-kiste der indeholder et 72 cm langt bronze-sværd. I en anden grav lå et sværd på 65 cm.

Villerslev Kirke genåbnes 7. april efter en restaurering til 443.000 kr. Biskop Erik Jensen fremhæver indsatsen for at bevare de gamle kirker og gør opmærksom på, at han i sin tid som biskop har været med til genåbning af et par hundrede kirker.

Skønt der fra Thy er indvalgt otte medlemmer i Viborg Amtsråd, får ingen af dem sæde i sygehusudvalget. At det er gået sådan, betegnes som uheldigt især i betragtning af

planer om nedlæggelse af sygehusinspektio-nerne. I det tidligere sygehusudvalg sad Johannes Madsen, Thisted, Charles Klitgaard, Bjerget, og Jonna Hestbech, Elsted.

Den canadiske forretningsmand William Sonne var 20. april på besøg i Thisted for at se Thisted Arbejderforening og busten af sin oldefar, provst H. C. Sonne, der i 1866 oprettede Danmarks første brugsforening.

Pastor Johannes Sørensen venter, at Tømmerby Menighedsråd vil gøre forsøg på at få et af kirkens klenodier tilbage fra National-museet. Det drejer sig om et 2-300 år gammelt regnebræt, der har været brugt ved optælling af altergæster.

Et flertal i Thisted Byråd går imod en plan om indretning af vandrerhjem i Skinnerup Skole. Borgmester Holger Visby anslår, at det vil koste 1,8 mill. kr. at indrette 88 sengepladser og to lejrskolerum – en investering, økonomiudvalget ikke kan anbefale.

Biskop Erik Jensen deltager 25. april i åbningen af Thisted Kirkecenter og fortæller om sine oplevelser: Når man på Jegindø skulle give høstoffer, ville man gerne ligge »en bette krum over Hvidbjerg«. Efter et besøg på øen

blev biskoppen ringet op af en mand, der spurgte:

– Hvor meget fik I ind i Budolfi? – Godt 800 kr., svarede biskoppen.

– Nå, her nåede vi op på over 8000!

MAJ

For at kunne skaffe vand nok i tilfælde af brand foretages en uddybning af tre vandsteder i Østerild Plantage. Hvert vandsted skal rumme omkring en million liter. På forsøgsstationen i Silstrup oplyses, at der i april ikke er registreret en eneste mm regn. Vandværksbestyrer Mogens Lüth har fået meddelelse om, at flere brønde er tomme.

Provst Georg Langkjer, Hunstrup, bliver medlem af en provsteret, der skal søge at klarlægge den dåbspraksis, pastor Frank Nør, Hirtshals, har indført. Spørgsmålet rejses i folketinget, og fhv. minister, pastor Orla Møller siger: Kirkeminister Kr. Damsgaard og biskop Erik Jensen har handlet med engleagtig tålmodighed for at få Nør til at ændre sin praksis.

Omkring 110 elever fra Thisted Handelskole fejrer sidste skoledag på usædvanlig måde: de renser 5 km strand mellem Vorupør og Bøgestedrende.

Nors-hallen indvies 4. maj. Formand for bestyrelsen, Knud Søb Larsen oplyser, at budgettet på 1,8 mill. kr. har kunnet holde, fordi byggeriet var udbudt til fast pris.

Thisted Byråd træffer beslutning om, at gasværket skal indstille driften allerede 28. november 1974.

Efter otte års forhandlinger om en færgeforbindelse mellem Agger og Thyborøn sættes arbejdet i gang 8. maj.

Lægteren »Elbe 120«, der strandede mellem Hanstholm og Klitmøller, skal hugges op af det københavnske firma Petersen & Albeck. Fra lægteren er stjålet to dieselmotorer til en samlet værdi af 135.000 kr.

Sparekassedirektør Gunde Linvald, Thisted, vælges til formand for Danmarks Sparekasseforening.

Thisted Dagblad udkom ikke torsdag den 16. maj. Redaktionen beklager, at den landsomfattende uro efter folketingets vedtagelse af det såkaldte valutaværn skulle brede sig til Dagbladets tekniske afdeling. En udtalelse fra typograferne slutter: »Vi må have et nyt valg, så vi kan få den rette sammenhæng i vort folketing«. Antallet af strejkende i Thisted anslås til 500, på Mors til 1200. Ingen strejkede i Hanstholm eller Sydthy. LO-ansatte på Thisted Andelsslagteri udtaler: Det, vi i de sidste dage har set i folketinget, er en hån mod den arbejdende befolkning. Derfor er vi vrede og harmfulde.

Vestervig Menighedsråd og bestyrelsen for orgelfondet beslutter at købe et orgel fra Marcussen & Søn, Aabenraa. Pris 1½ million, leveringstid 4 år.

En hal indvies i Vestervig 25. maj. Byggekostningerne har været 1,8 mill.

På et møde mellem fiskeriminister Niels Anker Kofoed og repræsentanter for fiskeriets to hovedorganisationer træffes der bestemmelse om, at polske landinger af konsumfisk til industrier i Hanstholm og Hirtshals skal ophøre i juni og juli.

Formanden for Socialdemokratisk Forening i Thisted, Ole Vagn Christensen, talte på generalforsamlingen om strejker og demonstrationer. At de var ulovlige, kan vi alle enes om. At de var spontane kan diskuteres. SF og kommunisterne opfordrede til at nedlægge arbejdet i protest mod regeringen.

JUNI

Kirke- og trafikminister Kr. Damsgaard sagde på et grundlovmøde i Sjørring: Det er blevet kritiseret, at vi har fået afgifter som værn mod valutaen. Man siger, at afgifterne er asociale. Afgifter er altid ubehagelige, men det er en høj beskatningsprocent også!

Adolf Handrup, Ullerup, drager i anledning af sin 90 års fødselsdag sammenligning mellem før og nu. Til redaktør Børge Steffensen, Hurup, siger han: Jeg mindes den følelse af højtid, som fyldte sindet, når jeg ved forårstid gik ud for at så mit korn. Det skete med håndkraft, og når sæden blev spredt over den grødefulde muld, tonede det ligefrem i mit sind. Jeg tror ikke rigtig på, at der i vor fortravlede maskinalder er tid til at undres og til at føle højtidsstemning i sindet, når kornet skal i jorden.

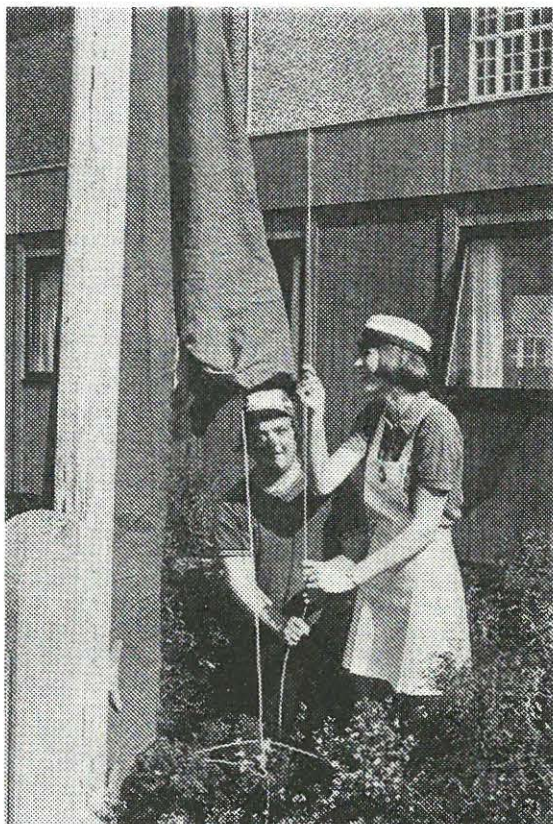
Den 15-årige Inge, datter af overlærer Børge Hove Thomsen, Hanstholm, belønnes for en 30 sider lang rapport om olieboring. Hun inviteres til en platform i Nordsøen af A. P. Møller-koncernen.

Havfiskere protesterer mod et projekt, hvorefter urensset spildevand fra strækningen Stenbjerg-Klitmøller ledes ud i Vesterhavet ved Bøgestedrende.

Thistedkredsens Venstre fik en ny kandidat på delegeretmødet i Vildsund 12. juni. Seminarieadjunkt Bertel Haarder, Aalborg, der afløste Kr. Damsgaard, havde ønsket at trække sig tilbage. I stedet valgtes sognepræst John Haaber, Sjørring, med 86 stemmer. Forstander Helge Larsen, Esbjerg, fik 44 stemmer, handelsskolelærer Bertil Toft Hansen, Horsens, 34.

Hanstholm-Centret åbnes torsdag den 20. juni. Det koster 20 millioner og er på 8000 kvadratmeter, svarende til 4 kvadratmeter pr. indbygger i byen. Anskues projektet ud fra denne synsvinkel, er centret simpelt hen det største i Europa, siger arkitekt Torkild Bang Termansen til redaktør K. E. Nielsen, Thisted Dagblad.

Til Indre Missions og KFUM og Ks møde på Vildsund Strand kom der omkring tusinde mennesker.

Den 24-årige Knud Langgaard Larsen, Bjerget, blev den første HF'er i Thisted, den 18-årige Vibeke Hintze, Thisted, årets første student. De højeste flaget i fællesskab.

Ved tvangsauktion nr. 2 bliver Hotel Royal i Thisted overtaget af Danmarks Hotellånefond for et bud på 735.000 kr. Til dette beløb skal lægges ca. 80.000 kr. i omkostninger ved auktionen.

I Budolfi i Aalborg ordinerer biskop Erik Jensen nye præster: Johan Holm Thastum, 33 år, får sit virke som sognepræst i Hillerslev-Kaastrup, Andreas Kristensen, 45 år, tidligere tale og høreprædagog i Thisted, bliver

residerende kapellan for Kollerup og Hjortdal menigheder.

Dyrskue i Hurup fredag den 21. juni med 202 katalognumre mod 181 året før. Kvaliteten er holdt, men der er ingen markant fremgang, lyder sagkundskabens bedømmelse. Der var omtrent 4000 besøgende.

Den sidste bestyrelse for den nedlagte Vestervig Afholdforening har besluttet at skænke 10.000 kr. til et nyt orgel i Vestervig Kirke.

Lægerne H. C. Petersen og Villy Petersen Vestervig, har på eget initiativ opført et lægehuse. Udgiften har været 670.000 kr.

To statuetter, forestillende ryttere til hest,

såkalde aquamaniler, findes i et ralleje i Vigsø. Overinspektør Harald Langberg, Nationalmuseets 2. afdeling, formoder, at de stammer fra et skib, der er forlist for 6-700 år siden.

Udsending fra UNESCOs hovedkvarter i Paris, etiophieren Salomon Hailu, giver tilslutning til planer om et FN-universitet i Sydthy.

I en landskabsanalyse betegnes Viborg Amt som et af Jyllands mest naturskønne områder. Mere end halvdelen af Thy er klassificeret som overordentlig værdifuld eller værdifuld natur.

JULI

Inge Lis Kanstrup, Thisted, klarer lægestudiet ved Aarhus Universitet på seks år – et halvt år mindre end den normerede tid, som de færreste nøjes med.

I anledning af Thistedes forestående 450 års købstadsjubiléum sender Thisted Bryghus en »Kjøb-Stads-Øl« på markedet.

Overpakkemester Knud Kold Mikkelsen vælges til formand for den ny ligningskommission i Thisted Kommune.

Dyrskuet i Thisted åbnede lørdag den 6. juli med taler af viceborgmester, provst Georg Langkjer og formanden for Landboforeningen Nordthy, Poul Karlshøj. Der er tilmeldt 380 katalognumre. Det er 40 flere end året før. Konsulent Harald Pedersen skønner, at besøgstallet er omkring 10.000.

Vildsundbroen er ramt af »betonsyge«. En beregning viser, at det vil koste omkring 14 millioner at forsyne pillerne med betonkapper.

Konservativ vælgerforening vil søge at tegne en kapital på 40.000 kr. til opretholdelse af aktieselskabet Ashøje Plantage. Et udvalg med konsulent H. C. Lyngs, Spolum, som formand håber, at Ashøje vil kunne genskabes som samlingssted.

På Thisted Museum åbnes udstillingen »Thisted gennem tiderne«. Hovedvægten er lagt på gamle billeder. En anden udstilling på museet fortæller om skuddefart og Thisted som skibsfartsby.

Til Indre Missions tre teltmøder i Agger kom der godt 2000 i alt.

Landvæsenskommissionen afsagde 13. juli en kendelse, som stort set betyder godkendelse af Sydthy Kommunes kloakplan til 21 millioner.

Besøget på børnedyrskuet i Koldby anslås til 4000. Borgmester Arne Hyttel, Hurup, åbner skuet og lykønsker den initiativrige håndværker- og borgerforening.

Ornitolog Henning Skov, Viborg, tæller op, at der er 15 unger i nordjyske storkereder. Det er tre gange flere end året før. I Frøstrup er der én, i Vegger to, i Nørager, Hobro og Randers fire hvert sted.

Lærer Torsten Balle, Byhistorisk Arkiv, har på grundlag af brandtaksationer fremstillet en model af Thisted, som byen så ud i 1761. Modellen vises på en lokalhistorisk udstilling, Biblioteket har taget initiativet.

Læge Johannes Drost, Hurup, der efter 34 års virke i Thy har trukket sig tilbage, siger

på sin 70 års dag: Da jeg kom til Thy som ung læge, slog det mig, at folk kunne tage imod sygdom med en stoisk ro og tålmodighed. Man talte endnu et uforfalsket thybomål, og hvor var der mange herlige og stoute typer. Siden har Thy oplevet en befolkningsudveksling. Man flytter og rejser her som andre ste-

der, påvirkes af massemedier som radio og fjernsyn og kommer til at tale nogenlunde det samme sprog.

Snedstedhallen indvies 27. juli. Den kom til at koste 2.250.000 kr. – I Hanstholm begyndte 30. juli landets første grunduddannelse for fiskere. Der er 16 deltagere.

AUGUST

Hjardemaal Klit Kirkes pipeorgel kan repareres, oplyser sognepræst Meng Sørensen. En repræsentant for Den danske Orgelregistrant har set på orglet og er kommet til det resultat, at det ikke er mere defekt, end at det kan sættes i stand. Orglet er fra 1920'erne og bygget af N. Chr. Christensen, Snedsted. Orglet blev i sin tid skænket af Peder P. Hedegaard, Nørresundby, der var født i Hjardemaal Klit.

Direktoratet for Erhvervsuddannelserne beslutter, at frisørfagskolen ved Thisted tekniske Skole skal nedlægges. For fremtiden skal frisørlæringerne fra Thisted til Herning for at få undervisning.

Thisted Byråd går med til gågade i 14 dage i Vestergade, Torvegade, Brogade og Nytorv. Det koster omkring 20.000 kr., og borgmester Holger Visby er ikke begejstret for ideen: Jeg tror ikke på, at vi kan gennemføre gågader i den udstrækning. Vi går betydeligt for vidt, hvis vi gør ordningen permanent.

Den sjette og sidste orgelkoncert i Thisted Kirke blev overværet af ca. 350. Kirkens organist, Jesper Jørgen Jensen, spillede udelukkende værker af Johann Sebastian Bach. I alt har der været omkring 1200 tilhørere, og der kan ikke være tvivl om, at mange ønsker en fortsættelse næste år.

Biskop Erik Jensen har sendt resultatet af provsterettens undersøgelser af pastor Frank Nørs dåbspraksis til kirkeministeriet. Det forlyder, at indstillingen kan føre til, at Hirtshals-præsten afskediges.

10. august. Thisted fejrer 450 års købstads-

jubilæum. Festdagen begynder i kirken. Thisted Folkekor under ledelse af Per Knudsen synger, og sognepræst Vilhelm Hansen taler ud fra ordene i Lukas' 1. kapitel: Da sagde Maria: »Min sjæl højlover Herren, og min ånd fryder sig over Gud«.

– Kirken er det eneste af alle byens huse, der lå her for 450 år siden, sagde pastor Hansen. Vor by er så at sige vokset op omkring dette hus. Dengang – i 1524 – så der ganske vist anderledes ud herinde. Det var jo endnu i den katolske tid, og oppe i koret stod en meget smuk fløjaltertavle i træskærerarbejde. Den centrale figur var Jomfru Maria med Jesusbarnet i sine arme. Netop dette motiv genfinder vi i Thistedes byvåben. Det forekommer mig, at der er et godt og stærkt symbol i, at byens våben er hentet fra kirkens altertavle.

Festgudstjenesten sluttede med, at organist Jesper Jørgen Jensen spillede Johann Sebastian Bachs Fuga over Magnificat – Min sjæl højlover Herren.

På rådhuset tog borgmester Holger Visby mod gratulanter og gaver, blandt andet en borgmesterkæde, udført af Dorthe og Ebbe Hjorth og skænket af Handels- og Landbrugsbanken.

Ved en sammenkomst på Strandhotellet underholdt folkedansere under ledelse af Hedevig Østergaard, Tingstrup, mange talte og man sang bl. a. Georg Langkjers »Hil dig, oh Stygge Krumpen«.

Festlighederne sluttede den følgende dag med fyrværkeri. Festkomiteen anslår omsæt-

ningen ved de mange arrangementer til 275.000 kr. Overskuddet skal gå til ungdomsorganisationer, der har bidraget til festlighederne.

Pinsemissionen åbner en bar i Vesterstræde i Thisted. Der holdes åben hver aften, og alle – uanset trosretning eller politisk anskuelse – er velkomne til at drikke te eller kaffe – gratis.

Korpsmester W. Banasik, Nordjyske CF-kolonne, rejser til Cypern for at deltage i Dansk Røde Kors' hjælpearbejde for de mange mennesker, der som følge af krigen har måtte forlade deres hjem.

De traditionelle former for beskæftigelsesarbejder er ikke tidssvarende længere. Hvorfor kan vi ikke lade de ledige skabe noget produktivt og meningsfyldt, f. eks. at bygge huse i stedet for at samle pinde i skoven, spørger formanden for Arbejdernes Fællesorganisation i Thisted, Johannes Heegaard.

Nogle dage efter, at gågade-forsøget i Thisted er kommet i gang, protesterer 42 handlende over for kommunens tekniske udvalg: Gågaderne lægger store hindringer i vejen for trafikken. Mange – både handlende og kunder – mener, at især lukningen af Nytorv, Brogade og Torvegade har givet problemer.

Også børnene var med til at fejre, at det var 450 år siden, Thistedes købstadsrettigheder blev bekræftet. Omkring tredive køretøjer af forskellig art deltog i festlighederne.

SEPTEMBER

I løbet af juli og august har to fagforeninger i Thisted, Dansk Special Arbejder Forbund og HK, udbetalt i alt ca. 850.000 kr. i understøttelse.

Århus Flydedok A/S beslutter at placere en afdeling i Hanstholm. 30–40 mand kan vente beskæftigelse ved en flydedok med en kapacitet på 1000 tons.

Blandt 19 ansøgere udpeges typograf Poul Kristensen som bestyrer for den ny Thy-Hal. Tiltrædelse omkring 1. januar.

Kirkeminister Kr. Damsgaard træffer afgørelse om orglet i Hvidbjerg Kirke. Han

imødekommer flertallets ønske om at placere orglet foran sideskibets nordmur.

Omkring 1000 deltog i et møde i Hurup 18. september for at protestere mod en kloakplan til 21 mill. kr. Aktiv Borgerkomite fremsatte en alternativ plan til 16½ million.

35 af 855 ledige i Thy og på Mors har sagt ja til at rejse til Sverige for at se på beskæftigelsesmuligheder.

Thistedes sidste stationsforstander K. M. Pedersen trækker sig tilbage og siger: Jeg tror på en god og sikker fremtid for Thybanen.

Jørgen Miltersen.

GAMLE BILLEDER, som kan have interesse for
Jul i Thy, modtages gerne til reproduktion.
De får billederne tilbage, med mindre De
skulle være interesseret i, at vi viderebringer
dem til opbevaring i et af de lokalhistoriske
arkiver.

Med venlig hilsen

ERIK A. LAURIDSEN JØRGEN MILTERSEN

THISTED DAGBLAD . TELEFON (07) 92 33 22

VI
ER TIL
FOR
DEM

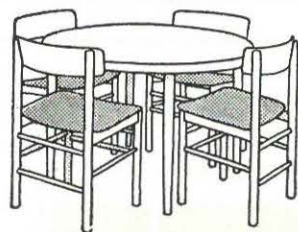
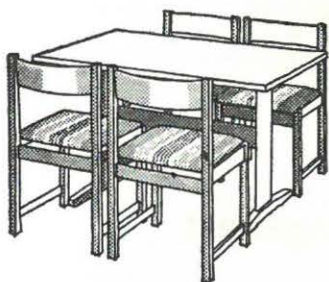
LANDMANDSBANKEN

Mallings Konditori

Vestergade 32 . Telefon (07) 92 02 02

Se på tøj
i Frederiksgade

monopol

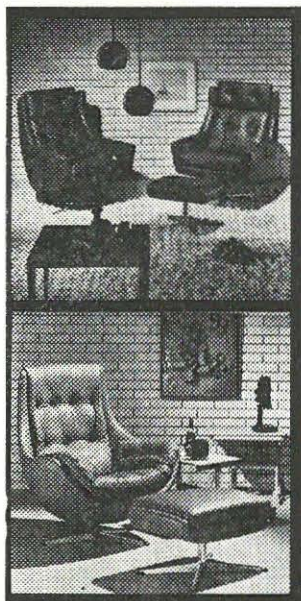

BÅDE TIL JUL og resten af året

er De velkommen
til at se vort udvalg i

MØBLER OG TÆPPER
til alle priser

Kom ind og se hvad vi har

TÆPPEHUSET

Frøkjær MØBLER
TELEFON (07) 920460 · KRUSSEN · JERNBANEGADE · 7000 THISTED

Møbler med garanti og service

EL FIRMAET

H.M. MORTENSEN

THISTED . TELF. (07) 92 25 33 - 92 22 29

— et gammelt firma med moderne service!

Her bor Deres Dress-partner

Torvegade 1

**Tå' og
hils på
Faxe
Pils**
og vind
en hel
kasse

FAXE DEPOT

v/ Robert Christensen, Fogedsvej 3,
telefon (07) 92 24 47

Julegaveideer fra

1000 TING

– alt i legetøj

A.O. GLAS, Idylvej

– alt i glas . Telf. 92 19 17

**De fleste ta'r os
for pengenes skyld.**

● SPAREKASSEN THY

Ring efter gardinbussen
Telefon 92 24 44

Marius Sørensen

Juvelér og guldsmed
Telefon (07) 92 00 23

har det største udvalg
i guld- og sølvvarer til
JULEGAVER

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Thisted . Telefon (07) 92 33 11

Hilsen og god jul

Svend Jørgensen . Telf. (07) 92 33 77
Aalborgvej 17 . Thisted

Byens Køkken- og El-center
MORTENSEN & KANSTRUP ½
Nytorv . Telf. 92 35 33 . 7700 Thisted

-en
krumme
bedre!

Calles Konditori og Cafeteria

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon (07) 92 01 60

Bogbinderiet, der søger at følge med tiden

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

Gælder det

*symaskine
støvsuger
opvaskemaskine*

Spørg først i

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

**Besøg vor SUPER-SLAGTER
- det betaler sig!**

Kulør på tilværelsen, *tapet og farver fra:*

Telefon (07) 92 33 44* - 92 33 92

Prima oksekød, kalvekød og slagteriaffald

... samt alt i fersk, saltet eller røget flæsk,
pålæg m.m. anbefales fra vort udsalg
på Strandvejen. - Varerne bringes overalt.

Altid 1. kl.s varer under statskontrol.

Thisted Andels- Svineslagteri

Telefon (07) 92 01 40 . Thisted

**Gælder det tryksager –
henvend Dem til...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22

Tøjet får vi i

Storegade 4 . Telefon (07) 92 11 52

HUSK:

Duge
og udstyr finder De
i et
smukt udvalg hos

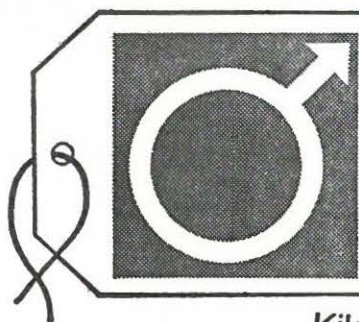

Storegade 15 . Telefon *(07) 92 09 77
Byens eneste specialforretning

ApS **brdr. W hansen**

el-installation · el-forretning

VESTERGADE 84 - TELEFON 92 27 00

**Gaver der
glæder**
- år efter år!

Kik ind til fag-isenkræmmeren

Specialforretningen har det

Kig ind i

Thisted Værktøjsmagasin

Knud Mortensen

Storegade 10, Thisted. Telf. 92 04 00

**Glædelig jul
og
godt nytår**

- bliv kunde i

**A/S HANDELS- OG LANDBRUGS
BANKEN I THISTED**

Deres bank - naturligvis

*Et centrum
for ure og briller*

ERIK NIELSEN

Storetorv . Thisted . Telefon (07) 92 10 32

»Der hvor uret drejer«

—frisk og fin

**Dragsbæk
Margarinefabrik**

Største og mest moderne
private vaskeri i Thy og på Mors

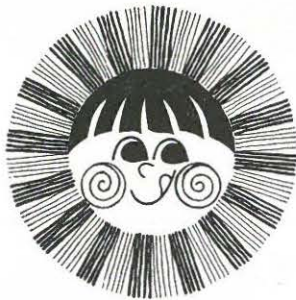
VÅD VASK - TØRRET VASK - RULLEVASK - MANCHETTØJ
Udlejning af kitler, sengelinned, dækketøj og håndklæder til private, hoteller og institutioner

Klit Vask

Dragsbækvej 45 . Telefon (07) 92 03 63 og 92 05 88

Grundlagt 1931

Vil
du se glade
ansigter

Polar
is

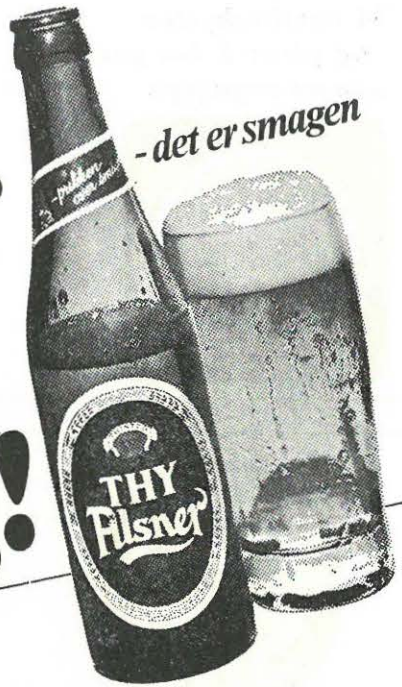
DERES NY
FOTOHANDLER

DAM FOTO

Frederiksgade 8

Telefon 92 39 92 . 7700 Thisted

jeg siger
THY
hver dag!

P. O. POULSEN

Havnen . 7700 Thisted . Telefon (07) 92 34 55

ANPARTSSELSKAB

Deres leverandør i...

Korn
Foderstoffer
Gødning
Kemikalier
Såsæd
Fast og flydende brændsel
Cement

NY BIL?
Vi rustbeskytter
- og giver 6 års garanti
uanset vogntype

Thisted Tectyl Service

Vestergade 20 . Thisted . Telf. (07)

Julegaver i

Brix An
 Storeg

	M		
	46.4	Jul i Thy	
	Thy	1974.	
		ex 1.	
	Vend		

M
 46.4 Jul i Thy
 Thy 1974.
 ex 1.

Sko til alle
børnesko
damesko og
herresko

hos

Aage V. Nielsen

Aagade 9 . Thisted

min far
sparer op
til mig på
børneopsparing
og trækker fra
i skat

-hvad gør din far?

Hos Busted finder De byens største udvalg i

KJOLER og FRAKKER

— kvikke og venlige damer
glæder sig til at vise Dem alt det nye

Venlig hilsen

BUSTED

*midt på strøget
...stedet hvor man køber kjoler og frakker*

PEI-MO

KVALITETSDYNER

- åh, hold op!
- så glad ka' man da ikke være
foren ny dyne...?

Jo, netop! – Det bedste er ikke for godt, når det gælder sengetøj. F. eks. en lækker PEI-MO dyne fyldt med dejlige ande- eller gåsedun – den moderne lette dundyne som opfylder alle krav til velvære. Kort sagt: vil De glæde familien, skulle De kigge ind til SØNDERGAARD og vælg en af vore kvalitetsdeklarerede dyner.

Chr. *Søndergaard*

Sydthy Bibliotek

58829

TEKSTILHUS

Kr. 15,00